

Upravištvo, Ljubljana, Knafljeva
ulica 5 — Telefon št. 3123, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelček: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ul. št. 2
Telefon št. 190.
Računi pri post. črt. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izšla vsak dan razen ponedeljka.
Narodna značka mesečno Din 25,—
Za inozemstvo Din 40,—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3123, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11, telefon št. 2440,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Iskanje kompromisa

Španska kriza je v zadnjem času prešla spet nekaj faz, katerih vsaka je krila v sebi resne nevarnosti posplošenja državljanske vojne v splošno evropsko vojno. Brez zakulisnega iskanja izhodov iz neprestano se ponavljajočih stisk in zagat bi vsi sporazumi o nevmešavanju in načrti o izvajanju kontrole ostali mrtva črka na papirju, španske homatije pa bi v tej ali oni obliki že davno zajele tudi vso ostalo Evropo. Ako vrednotimo napore evropske diplomacije za rešitev španske krize samo z vidika te želje po omejitvi medsebojnega obračunavanja obeh španskih taborov na španska tla, smemo tej diplomaciji priznati resnične uspehe. Kmalu bo poteklo leto, odkar iskra z lberskega polotoka grozi, da vname splošni požar na vsej naši celini, pa je vendar vsaj v svojih neposrednih posledicah ostala še vedno samo grozeča iskra, ki je veter še ni zanesel drugam.

Levi delž naporov za omejitvev španske državljanske vojne na španska tla si delita obe zapadni vesili, Francija in Anglija. Preko že naznačenega splošnega uspeha pa v španski zadevi tudi njuni diplomaciji žal ni sta dosegli ničesar, kar bi pomenilo dejanski začetek postopne likvidacije državljanske vojne, ki divja v vsem svojem obsegu naprej. Dokler pa se strasti v Španiji sami ne bodo polegale, nevarnost za razširjenje španske državljanske vojne v splošno katastrofo ne bodo prenehale.

Čim bolj se španska kriza zavlačuje, tem bolj je vsakemu jasno, da so bili vzroki za razširjenje španskega požara na vso Evropo podani že ob njegovem izbruhu. V tem je Španija samo zrcalo splošne evropske razrvanosti, ki prihaja do svojega zunanjega izraza zlasti v nesoglasju vesil. Te razdvajajo danes ideološka nasprotja in teritorialna vprašanja.

Ideologije, ki so se spoprijele v Španiji, so osnova političnih in socialnih borb na vsem evropskem kontinentu. Morda še večjo vlogo od njih pa igrajo v španskem vprašanju teritorialni interesi. Španija strah voh v osrednje evropsko morje, v Sredozemlje. Pridobiti vpliv na španski tleh, pomeni za sleherno sredozemsko državo utrditev lastnega sredozemskega položaja, kar seveda ne more ostati brez posledic najprej za sredozemsko, potem pa tudi za splošno evropsko ravnotežje.

V najnovejših razpravah o španskem vprašanju je to teritorialno stališče prišlo še do posebnega izraza. Celotno sam Eden je smatral po dolgem spet za potrebno, da je enkrat svarilno opozori, da je za Anglijo Sredozemlje prava življenjska cesta in ne samo »bliznjica«. S tem je London ponovno dal razumeti, da je Anglija na razvoju španske krize neposredno in življenjsko zainteresirana. Isti poudarek je bilo mogoče te dni čitati tudi v francoskem časopisu.

Ta ugotovitev jedra španskega problema kot mednarodnega vprašanja nam zgovorno pojasnjuje, zakaj sta Anglija in Francija, ko sta se od vsega začetka zavzemali za politiko nevmešavanja v španske zadeve, kot glavni cilj svoje španske politike postavili zahtevo po omejitvi španske državljanske vojne na španska tla. Geslu o ideološkem razcepu Evrope v dva tabora sta nasprotovali od vsega začetka in z vso doslednostjo, zaradi svojih posebnih interesov v Sredozemlju pa sta za vsako ceno hoteli uveljaviti tudi teritorialni status quo, ki ga je poseg tujih držav v Španiji močno ogradil. Italijansko-angleški džentlmenki sporazum z dne 2. januarja tega leta je na najbolj zgovoren način pokazal, v čem je danes glavni interes angleške vlade v tem delu Sredozemlja, ki je s špansko afero prav tako postal »odprto vprašanje« kakor malo prej vzhodno Sredozemlje z abesinsko vojno.

Sporazumu o nevmešavanju se je ka v septembru lanskega leta, je potemtakem odgovarjal tako splošnim zunanjepolitičnim smernicam obeh zapadnih vesil, kakor njunim posebnim interesom. Nevmešavanja si v Parizu in Londonu niso zamišljali kot nevtralnost, ki predpostavlja obstoj dveh rednih vojskujočih se strank in pravo vojno med njima. Tak sporazum bi bil nezadosten in nevaren obtem, ker bi predvsem ne preprečil dovažanja vojnega materiala — z izjemo onega, ki spada pod vojno tihotapstvo —, na drugi strani pa bi povečal možnost mednarodnih incidentov.

Sporazum o nevmešavanju se je kasneje pridružil še sporazum o izvajanju kontrole, dopolnjen 12. junija letos s sporazumom med Francijo, Anglijo, Italijo in Nemčijo, glede načina postopanja v primeru podobnih incidentov, kakor se je pripetil nemški kontrolni ladji »Deutschland« v luki na Ibici. Po novem incidentu z ladjo »Leipzig« pa sta Nemčija in Italija že vnovič odpovedali svoje sodelovanje pri izvajanju pomorske kontrole in problem nevmešavanja v špansko dr-

Kriza nevmešavanja v španske zadeve

NOBENIH NOVIH PREDLOGOV

Tudi Anglija ne bo stavila novih predlogov na seji londonskega nadzornega odbora — Glavna Edenova zahteva ostane slej ko prej odpoklic tujih prostovoljcev

London, 7. julija. g. Zunanji minister Eden je danes popoldne izjavil v spodnji zbornici, da angleški zastopnik na petkovi seji odbora za nevmešavanje ne bo stavil nobenih novih angleških predlogov. Kljub temu pa nadaljuje Eden z diplomatskimi pripravami za to sejo odbora za nevmešavanje ter upa, da mu bo uspelo premotiti krizo v politiki nevmešavanja.

Tudi lord Plymouth je imel danes več razgovorov s člani tega odbora. Angleški zastopnik v Hendayju je s pooblaščenem generala Franca v stalni zvezi. Glavna zahteva Edena ostane slej ko prej odpoklic prostovoljcev iz Španije.

O podrobnostih tega načrta so razširjene razne verzije. Prevladuje vtis, da išče general Franco zблиžanje z Anglijo in tudi angleška industrija poudarja, da hoče obdržati še nadalje svoj vpliv v Španiji. Dejstvo, da kaže general Franco pripravljenost proučiti vprašanje odpoklica prostovoljcev, se smatra kot »aktiven mane-ver«. Očitno bi general Franco pristal na etapno umaknitev prostovoljcev. Ker je na strani generala Franca mnogo več prostovoljcev kot na strani valencijske vlade, bi številna umaknitev imela za posledico, da valencijska vlada v gotovem trenutku ne bi imela nobenih prostovoljcev več, dočim bi jih na strani generala Franca po dosedanjih cenitvah še vedno ostalo nad 50.000. V Londonu prevladuje mnenje, da bi se prostovoljci z obeh strani umaknili po možnosti istočasno in pod učinkovito nevtralnno kontrolo. Vsekakor izgleda, da je general Franco pripravljen na gotove koncesije, ako mu z druge strani ne bi odločili priznanja vojskujoče se stranke. Nota generala Franca, v kateri

zahteva priznanje uporniške vlade kot vojskujoče se stranke in grozi z gospodarskimi represalijami, v Londonu ni napravila dobrega vtisa. Noto smatrajo kot izsiljevalni mane-ver.

Francija ne odneha

Pariz, 7. julija. w. Pred zopetnim sestankom londonskega odbora za nevmešavanje je francosko zunanje ministrstvo še enkrat obrazložilo svoje stališče glede na zapleteni položaj v politiki nevmešavanja v Španiji. Stališče Francije je popolnoma jasno ter se naslanja predvsem na soglasnost angleškega in francoskega mnenja. Francija ostane verna politiki nevmešavanja v zvezi z nadzorstvom vseh kopnih, pomorskih in zračnih mej ter zastopa slej ko prej stališče, da priznanje obeh španskih strank ne prihaja v poštev, dokler ne bo rešen problem umaknitve inozemskih prostovoljcev iz Španije. Ukinitve nadzorstva obal, bi imela za posledico, da bi Francija opustila tudi nadzorstvo na kopnem ter s tem nadzorstvo prirejske meje. S tem bi se Francija sploh umaknila iz cele kontrole. Toda tudi v primeru umaknitve mednarodnih opazovalcev, bi se vzdržala že eno leto obstoječa zapore ter bi se končno nadomestila z nadzorstvom po francoskih uradnikih. V tem primeru pa bi si francoska vlada pridržala popolno svobodo glede obnove izmenjave blaga s Španijo. To stališče francoskega zunanjega ministra konča z izrazom upanja, da bo vendarle uspelo doseči kompromis v smislu poenostavitvenja in večje učinkovitosti kontrolnega sistema.

General Franco grozi

V pozivu vsem državam sveta zahteva general Franco priznanje svojega režima z grožnjo, da bo izvajal proti nasprotnikom priznanja represalije

Salamanca, 7. julija. br. Snoči so vse nacionalistične radijske postaje v Španiji prenašale proglaš generala Franca, nastojljene na vse države na svetu. V tem proglašenju izjavlja general Franco, da je že sedaj gospodar velike večine španskega ozemlja ter da ima za seboj večino španskega naroda. Zato smatra, da je docela upravičena njegova zahteva, ki jo je nastojil že pred tednom dni na vse države, da ga priznajo kot resničnega gospodarja Španije, priznajo njegov režim in zlasti, da mu priznajo značaj vojskujoče se stranke, ki da mu po pravici gre po vseh doledbah mednarodnega prava. Tako priznanje bo zelo pospešilo razvoj dogodkov v Španiji in bo kar najhitreje napravilo konec bratromorni državljanski vojni, ker bo valencijska boljševiška vlada uvidela, da je popolnoma osamljena ne samo v Španiji, marveč tudi v inozemstvu. Svoji zahtevi po priznanju pa je general Franco dodal tudi hude grožnje. V svojem proglašenju namreč naglašja, da bo izvajal represalije proti vsem onim državam, ki mu

bodo tudi še sedaj odrekale priznanje. Te države naj vedo, da nacionalistična Španija po njegovi zmagi in likvidaciji državljanske vojne z nčeno teh držav ne bo obnovila trgovinskih odnosov in jih bo na gospodarskem polju popolnoma ignorirala. Nadeja pa se, da mu ne bo treba izvajati takih represalij, ker bodo sedaj peč vsi spoznali, kakšen je pravi položaj v Španiji.

Berlin, 7. julija. AA. Nemški listi pozdravljajo nato, ki jo je poslal general Franco posameznim državam in v kateri zahteva za nacionalistično vlado priznanje vojne stranke. »Lokal Anzeiger« naglašja, da je ravnal general Franco popolnoma pravilno. V Londonu in Parizu naj spoznajo, da je kriza v odboru za nevmešavanje izbruhnila zaradi francoske in angleške krize. Ugotovljeno je, da more general Franco izpolniti vsako mednarodno obveznost, dočim valencijska vlada tega ne more storiti, ker ji Moskva to preprečuje.

Franco zahteva novo podporo

Pariz, 7. julija. br. Današnji francoski listi se v zvezi z mednarodnim položajem in španskim problemom bavijo tudi s spomenico, ki jo je poslal general Franco po svojih zaupnikih nemški in italijanski vladi. Spomenica je razdeljena na tri poglavja.

Prvo poglavje obravnava vojaški položaj v Španiji. Franco zagotavlja, da je imel pri zadnji ofenzivi na Bilbao silne izgube. Utrpel je nad 20.000 mož svojih najboljših čet in za zavzetje Bilbao je moral žrtvovati več nego 20 odstotkov vsega vojnega materiala, kar ga ima na razpolago. Trenutni položaj in dosedaj doseženi uspehi bi se po mnenju generala Franca sicer mogli držati s četami, kolikor jih še ima, toda moralno stanje njegove vojske je takšno, da ne more riskirati nadaljevanja državljanske vojne se je znova pojavil v vsem svojem začetnem obsegu.

Francija in Anglija sta po italijansko-nemški odpovedi hoteli sami prevzeti nadaljnje izvajanje nadzorstva, Italija in Nemčija pa sta se temu predlogu energično uprli. V novih predlogih zahtevata Rim in Berlin odpravo pomorske kontrole in priznanje Francove vlade kot vojskujoče se stranke. Na tej osnovi dveh nasprotujočih si predlogov se vodijo pogajanja za kompromis, katerega edini namen naj bi spet bila samo omejitev španskega požara.

V Parizu in Londonu ne dvomijo, da se bo še pred sestankom londonskega nadzornega odbora, ki naj sklepa o angleško-francoskem predlogu, posrečilo najti izhod, ki bo predvsem novo delo diplomacije, ne pa izvajanje septembrskega sporazuma o nevmešavanju. Celotno pariški oficijozni »Temps« naglašja, da bo treba sedaj najti novo formulo, »ki naj združi načela nevmešavanja in nadzorstva z dejanskimi potrebami, ki so se pokazale v razvoju španske krize«. Napoveduje se torej samo nov — kompromis.

London, 7. julija. w. Nota generala Franca, v kateri zahteva priznanje kot vojskujoča se stranka« je v angleških vladnih krogih povzročila veliko presenečenje. Kakor poroča diplomatski poročevalec »Daily Telegraph« je ta dokument tembolj iznenadil, ker je ozačuje v katerem so se vršili razgovori med angleškim poslanikom v Hendayju sirom Helonem in pooblaščenem generala Franca v zadnjih tednih, bilo zelo prijateljsko. Ne glede na to ni manjkalo znakov, ki so pokazali na prizadevanja Franca, da bi dosegel z angleško vlado sporazum. Sedaj govorijo o tem, da je general Franco poslal svojo noto v nepravem trenutku, ne da bi pomislil, kaj bi mogel povzročiti njegov nenadni preokret.

Republikanska ofenziva

Vladne čete so pri Madridu prešle v ofenzivo in so dosegle važne uspehe

Madrid, 7. julija. AA. V veliki ofenzivi, ki so jo začele republikanske čete, so zavzele Bruneto in prispele v bližino Villanueva de la Canada, ki se je o polnoči predala. Napad na madridski fronti, ki so ga napovedale vladne čete, se je izvršil večerj. Pri napadu je sodelovalo okoli 25.000 mož. Poveljnik vladnih čet si je izbral za napad prostor med Lasiero in Madridom. Ob zori je vladno topništvo začelo streljati in je neprestano skoraj dve uri obstreljevalo sovražne postojanke. Okoli 7. so vladni oddelki začeli prodirati ob reki, ki se izliva v Guadarrama. Nacionalistično topništvo je takoj odgovorilo in je bil njegov učinek hud, čeprav so ga ovirala vladna letala. Okoli 8.30 so vladne čete prispele do na-

cionalističnih postojank. Tu se je razvila sridita borba na nož. Nacionalisti so ogorčeno branili svoje postojanke. Zaradi hudega pritiska so se morale nacionalistične čete naposled umakniti. Vladno trimotorno letalo je vrlo 6 bomb na Cordobo. Letalo so nato sestrelili.

Prodiranje frankovcev na baskovski fronti

Bilbao, 7. julija. g. Nacionalistična brigada je danes zavzela mesto Somorostro z vsemi predmestji. Somorostro je središče važnega rudarskega ozemlja, kjer je tudi sedež francosko-belgijske jeklene industrije.

Pacelli gre v Francijo

Prisostvoval bo posvetitvi nove cerkve v Lisieuxu, v Parizu pa se bo sestal z Delbosom in Lebrunom
Zbližanje med Vatikanom in Francijo

Rim, 7. julija. br. Jutri odpotuje posebnega vatikanskega misija pod vodstvom državnega podtajnika kardinala Pacellija v Francijo, kjer bo prisostvovala posvetitvi nove cerkve sv. Terezije v Lisieuxu. Dejstvu, da je na čelu te misije najvišji vatikanski funkcionar, pripisujejo veliko politično važnost. Kardinal Pacelli bo prišel tudi v Pariz, kjer se bo sestal s francoskim zunanjim ministrom Delbosom, sprejel pa ga bo v posebni javnici tudi predsednik republike Lebrun. To je po vojni prvi primer službenih stikov med Francijo in Vatikanom.

V Vatikanu so se večerj v zvezi s tem potovanjem vršila važna posvetovanja, danes pa je bil Pacelli v Gandolfu, kjer ga je sprejel papež. Vrše se tudi poskusi z vatikansko radijsko postajo, ker namerava papež o priliki posvetitve cerkve sv. Terezije v Lisieuxu imeti govor, ki ga bodo prenašale tudi nekatere francoske ra-

dijske postaje, ki so doslej vse vatikanske oddaje ignorirale. Vse to kaže na to, da se pripravljajo važni razgovori in da namerava Vatikan spreminiti svoje dosedanje odnose do Francije. Kardinal Pacelli je nocoj sprejel tudi novinarje in jim dal naslednjo izjavo:

»Že vdrugo v zadnjih dveh letih je blagovolil sv. oče izbrati svojega državnega tajnika kot papeškega delegata za Francijo. Veselim se, da mi je dana možnost stopiti v stik z velikim pariškim mestom in z veliko Francijo, ki velja za središče duhovnega življenja in žarišče kulture. Razen tega sem zadovoljen, da se mi daje priložnost, stopiti v osebne stike s spoštovanim šefom francoske države in z zastopniki francoskih oblastev, ki jih čaka bolj kakor kdajkoli prej velika in važna naloga, da pripomorejo po svojih močeh k izgradnji miru, kar je v prvi vrsti želja vrhovnega duhovnika.

Poslabšano stanje patriarha Varnave

Beograd, 7. julija. p. Zdravstveno stanje patriarha Varnave se je danes spet nekoliko poslabšalo. Ob 10 dopoldne je zdravniški konzilij izdal naslednji bilten: Zdravstveno stanje Nj. Sv. patriarha se je toliko spremenilo, da sedaj težje sprejema hrano. Na bolniku so se pojavili znaki obte astenije in anatrije ter lažji pojavi vnetja perifernih živcev. Ni pa znamenj za kakšno psihično spremembo. Stanje srca in pljuč povoljno.

Po vsej državi se bodo jutri v pravoslavnih cerkvah vršile posebne molitve za življenje patriarha.

Iz državne službe

Beograd, 7. julija. p. Premišljena sta bila po službeni potrebi oficijala Mihael Vrečke od računovodstva v obči oddelček Jazek Rus pa iz finančnega oddelka v obči oddelček direktorja državnih železnic v Ljubljani.

Znižana voznina

Beograd, 7. julija. AA. Prometni minister je dovolil polovično voznino na državnih železnikah članom jugoslovenskega kirurškega društva, ki se udeležijo kongresa tega društva od 3. do 5. septembra t. l. v Ljubljani. Popust velja od 1. do 8. septembra.

Seja klubov JNS

Beograd, 7. julija. p. V dvorani finančnega odbora narodne skupštine se je vršila danes popoldne seja narodnih poslancev in senatorjev JNS. Na njej so podrobno razpravljali o političnem položaju, o raznih zakonskih načrtih, ki pridejo v bližnjih dneh v razpravo v narodni skupščini in senatu, posebno pa o konkordatu.

Sandler gre v Moskvo

Stockholm, 7. julija. AA. Uradno poročajo, da bo zunanji minister Sandler 8. t. m. uradno obiskal Moskvo. Vrniti se bo 11. julija.

Krakovski nadškof se bo opravičil

Varšava, 7. julija. AA. Izvedelo se je, da je pričakovati ureditev spora med poljsko vlado in krakovskim nadškofom Sapieho. V tork je imel papeški nuncij v Varšavi msgr. Cortesi ponovno konferenco s poljskim zunanjim ministrom Beckom, danes pa se pripelje, kakor poroča »Oze« krakovski škof Repond v Jurato, poletno rezidenco predsednika republike, s pismom kneza Sapieha, v katerem se bo opravičil zaradi svojega postopanja glede grobnice maršala Pilsudskega.

Earhardtove še vedno niso našli

San Francisco, 7. julija. br. Kljub vestnemu iskanju in poizvedovanju vse doslej še niso našli nobenega sledu o ameriški letalki Earhardtovi, ki je na poletu okrog sveta brez sledu izginila nekeje v bližini otočja Howland. Dvanajst vojnihi ladij in okrog 400 letal že dva dni preiskuje vse ozemlje več sto kilometrov daleč na okrog. Sedaj preiskujejo zlasti koralne čeri, ker domnevajo, da je letalo Earhardtovo zaradi pomanjkanja bencina moralo pristati na kakem mestu, odkoder se sama ne more rešiti, a tudi ne dati znakov, ker se ji je najbrže pokvaril radijski aparat. Takih otocij je zelo veliko in to zato raziskovanje v tej smeri precej zamudno in dolgotrajno.

Suša v Kanadi

Toronto (Kanada), 7. julija. o. V Kanadi in vsej srednji Ameriki je zavidljiva silna vročina. Po uradnih podatkih je v zadnjih dneh umrlo na sončarici več sto ljudi. Zaradi suše je uničen velik del letošnje žetve. Najhujeje so prizadete baš najrodovitnejše pokrajine. Pomanjkanje vode je zelo občutno zlasti na fattmah, kjer je poginilo že veliko živine. Nekateri farmerji so morali poklati svojo živino. Poročajo se tudi veliki požari po poljih in gozdovih.

PREDSEDNIK VLADE O NEKATERIH DOLOČBAH KONKORDATA

Dr. Stojadinovićevo pismo predsedniku narodne skupštine Čiricu
Pojasnili papeškega nuncija v Beogradu

Beograd, 7. julija. A. A. Predsednik ministarskega sveta in zunanji ministar dr. Stojadinović je poslao predsedniku narodne skupštine g. Stivanu Čiricu tole pismo:

Gospod predsednik!
Odkar sem imel čast poslati skupaj s g. pravosodnim ministrom narodni skupščini zakonski predlog o ratifikaciji konkordata s sv. stolico, so izšle v naši javnosti razne razlage nekaterih njegovih določb, ki utegnejo zbuditi bojazan, da bi mogla biti ta pogodba v nekaterih važnih točkah škodljiva ugledu in koristim države.

Da se odstrani ta bojazan, sem zaprosil na pristojnem mestu in dobil od tukajšnje apostolske nunciatore vsa potrebna avtoritativna pojasnila. Ta pojasnila se tičejo teple členov konkordata:

Depolitizacija duhovščine

1. Člen 8. kjer je govora o depolitizaciji dušnopastirske duhovščine, je bil predmet kar najbolj ogorčen kritike. Na raznih straneh ga razlagajo tako, kakor da se je sv. stolica hotela vmešavati v naše notranje politične razmere. Ker se takšno vtikanje nikakor ne bi smelo dogoditi, se mi je zdelo potrebno, da se ta stvar popolnoma razjasni. Pojasnilo, ki sem ga dobil, prežene vsak sum glede namenov svete stolice. Apostolska nunciatura v svoji noti z dne 27. aprila t. l. št. 19.567 (ki vam jo imam čast poslati v overovljenem prepisu) izrečno izjavlja, ne samo, da sv. stolica ni imela nobenega interesa, da pride to določilo v konkordat, temveč da se tudi za bodoče odzive sleherni pobudi v tem vprašanju. Ta člen 8. je prišel v konkordat na predlog in na zahtevo naše vlade. Omenjena nota pravi dobesedno, da bo izvajanje omenjenega člena konkordata odvisno je od kraljevske vlade.

Vatikan in naše narodne manjšine

2. Člen 11. drugi odstavek, govori o obljubi sv. stolice, da se bo pri bodočih po-

gajanjih z državami, kjer žive naše narodne manjšine, zavezala za to, da se tem našim manjšinam zjamči postopek, ki ne bo manj ugoden od postopka, ki velja za njihove manjšine pri nas. V tej stilizaciji so nekateri hoteli videti namen sv. stolice, da se reši dolžnost, in se tudi izven konkordatskih pogajanj zaveza za pravice naših manjšin na cerkvenem polju. Ker se po vsej verjetnosti v doglednem času ne bodo vršila konkordatska pogajanja z državami, kjer žive naše manjšine, se je zdelo, da na podlagi omenjene razlage sv. stolice prepušča naše narodne manjšine njihovim usodi. Zaradi tega se mi je zdelo potrebno, spravi to vprašanje na čisto. Kakor se vidi iz navedene note apostolske nunciatore, sem dobil kategorično izjavo, da se bo sv. stolica zavezala za pravico do uporabe narodnega jezika v dušnem pastirstvu vernikov, pri pouku in v življenju katoliških organizacij tudi izven konkordatskih pogajanj z državami, kjer žive naše manjšine. Morem vam zagotoviti, gospod predsednik, da sta obe obljubi širši in izrečnejši od tistih, ki smo jih mogli doseči od raznih vlad, s katerimi smo razpravljali o istem vprašanju. Sv. stolica se bo po omenjeni izjavi tudi izven konkordatskih pogajanj nepretrgano zavezala za pravice naših manjšin, da bodo smele rabiti svojo materinsko v dušnopastirskem verskem pouku in v življenju katoliških organizacij.

Domovinska vzgoja v semenščini

3) Med tem ko se v čl. 23 starešine in profesorji konfesionalnih šol izrečno obvežejo, da bodo pri svojih gojenih gojili čut dolžnosti do domovine, države in človeštva, dodatno v duhu načel kršćanske vere in morale, se takšna obveza ne omenja v čl. 14, kjer je govora o duhovniški seminarjih. Ker je vzgoja duhovniškega naravščaja zelo važna stvar ne samo za cerkev, sem zahteval tudi v tem pogledu potrebnih pojasnil. Dobil sem izjavo, da omenjena obveza o gojitvi patriotskega duha

ne velja samo za konfesionalne šole, temveč tudi za duhovniške seminarje. »Nika-kega dvoma ni, da se prav tako tudi v seminarjih kakor v drugih šolah pod vodstvom ali nadzorom cerkve mora gojiti pri učencih zavest za njihove dolžnosti do domovine, države in človeške družbe na podlagi načel kršćanske vere in morale.

Konfesionalne šole

4. Naposled, je ostala še ena, in sicer posebno kočljiva točka, ki jo je veljalo pojasniti. V že omenjenem čl. 28, kjer se omenja konfesionalne šole s pravico javnosti, se z ničimer ne omenja dosedanja praksa, da vrše državni šolski organi nadzorstvo nad poukom v teh šolah. Misli, da preneha nadzorstvo državnih šolskih organov nad omenjenimi šolami, ker ni izrečno omenjeno v konkordatu se — da po pravici povem — ni dalo resno zagovarjati. Konkordat ukinja kakor vsak drug nov zakon samo tiste prakse, ki so v očitem nasprotju s katero njegovo določbo. Čeprav je to bilo že vnapre jasn, sem, da se odstrani že sama možnost dvoma o tem vprašanju, zaprosil tudi zastran tega za izrečno izjavo. Ta izjava je takšna, kakršna je morala biti, to je, daostane sedanja praksa še nadalje v veljavi. Apostolski nuncij izjavlja v svoji noti z dne 27. aprila t. l.: »Ugotavljam, da konkordat ničesar ne specifičira in ne poseja v prakso, v kolikor le ta že obstoji glede nadzorstva civilnih šolskih oblastev, v kolikor se tiče pouka v semeniških gimnazijah in v konfesionalnih šolah s pravico javnosti.« Odveč je povedati, kako važno in kočljivo je to vprašanje, in kako ugodna je omenjena izjava.

Smatral sem za potrebno, da vas, gospod predsednik, seznanim z gori omenjenimi pojasnili predlaganega konkordata, zato da jih pred bližajočo re debato o konkordatu v skupščinskem odboru izročite temu odboru na znanje.

De Valera izgubil večino

Izid volitev je irskega premiera spravil v skrajno težaven položaj — Faktirati bo moral z opozicijo

Dublin, 7. julija. Ir. Sedaj je znan končni izid parlamentarnih volitev na Irskem, ki jih je razpisal De Valera v želji, da doseže končno odobritev svoje politike, stremeče po popolni prekinitvi vseh odnosov do Anglije in po dejanski osamosvojitvi Irske. Dočim je vsa leta sem razpisoval z veliko večino v parlamentu, so mu sedanje volitve prinesle veliko presenečenje. Glasovi za De Valero so padli in komaj in komaj si je priboril enako število mandata, kakor jih ima opozicija. De Valera je dobil skupno 69 mandatorov, opozicija pa ravno toliko, in sicer Cosgrave 48, delavska stranka 13 in neodvisni 8 mandatorov. V prejšnjem parlamentu je imel De Va-

lera štiri mandate več kakor opozicija. Računal je, da bo pri teh volitvah dobil absolutno večino, in ga je rezultat ne samo skrajno presenetil, nego spravil tudi v zelo težaven položaj. Sestava homogene vlade je izključena in se bo moral spoznameti z eno ali drugo opozicijsko skupino, da si zagotovi večino v parlamentu, ki je sklican za 21. julij. Faktiranje z opozicijo pa pomeni koncesije na račun programa, kar utegne roditi še dalekosežne posledice. V političnih krogih z napetostjo pričakujejo, kako se bo odločil De Valera. Iz njegove okolice zatrujejo, da bo novo izvoljeni parlament najbrže v kratkem zopet razpuščen in razpisane nove volitve.

Prezident Masaryk na vojaški svečanosti

Praga, 7. julija. b. Niz svečanosti, ki so se vršile te dni v vsej Češkoslovaški v splošno dvajsetletnice bitke pri Zborovu, je bil zaključen z veliko vojaško paradno na sokolskem stadionu na Strahovu. Vojaska parada je bila združena s proslavo dvajsetletnice obstoja treh praških polkov, ki predstavljajo nadaljevanje prve češkoslovaške strelske brigade.

Vojaške manifestacije na Strahovu so se začele v ponedeljek ob štirih popoldne pred ogromno množico ljudstva in pred številnimi uradnimi gosti. Vseh navzočih se je

polastilo veliko navdušenje, ko je bil najavljen prihod prezidenta Osvoboditelja T. G. Masaryka. Publika je vstala s svojih sedežev in navdušeno pozdravljala svojega svoločnega voditelja in osvoboditelja, ki je prisel v spremstvu svojega naslednika, prezidenta Beneša. V imenu vojske ga je pozdravil general Syrový, s katerim je ostal bivši prezident v daljšem razgovoru. Svečanost je bila zaključena z mimohodom vseh vojaških enic pred častno tribuno, na kateri sta bila oba prezidenta.

Češka debata v angleškem parlamentu

London, 7. julija. b. Na večerajšnji seji spodnje zbornice je laburist Sorensen naslovil na zunanjega ministra Edena vprašanje, kaj misli o nemški propagandi proti Češkoslovaški. Vprašal ga je tudi, ali bodo morda manjšinska vprašanja Češkoslovaške prišla v razpravo pred Društvo narodov. Zunanji ministar je na ta vprašanja odgovoril, da ne namerava dati nobene splošne izjave o češkoslovaški republiki. Nobena država ni imuna proti propagandi, ki se vodi proti njej. Pritožba suetskijih Nemcev je bila v razpravi pred Društvom narodov jeseni lanskega leta in je bila zadevna peticija reše-

na letos spomladi. Kočkor on ve, ni bila med tem predložena nobena nova pritožba. Verjetno pa je, da bo prišlo letos do splošne manjšinske razprave v Zenevi.

Poslanec Sorensen je nadalje vprašal ministra Edena, ali mu je znano, da se v Angliji razširja propagandni material proti Češkoslovaški s strani nekoga »Slovaškega narodnega sveta«. Eden je odgovoril, da mu o tem ni nič znanega. Nato je poslanec Sorensen v daljšem govoru poudaril, da ne postopa nobena država tako lepo z manjšinami kakor Češkoslovaška.

Seja senata

Odobritev inženjerskega zakona in štirih konvencij
Interpelacija dr. Kramerja o dogodkih v Sloveniji

Beograd, 7. julija. p. Senat je dopoldne razpravljao o načrtu zakona o pooblaščenih inženjerih. Zakon je bil z večino glasov sprejet. Prav tako so bile sprejete tudi štiri konvencije.

Cim je bil prečitan zapisnik večerajšnje seje, je bil senat obveščen, da je Senatski odbor za proučitev načrta trgovinskega zakona, zaključil svoje delo in predložil senatu poročilo o njem. Kakor vse kaže se bo že na jutrišnji seji pričela razprava o trgovinskem zakoniku. Senator dr. Albert Kramer je vložil obširno interpelacijo na ministrskega predsednika dr. Stojadinovića o političnih razmerah in dogodkih v Sloveniji. Za svojo interpelacijo je zahteval nujnost, na katero je namesto odsotnega ministrskega predsednika pristal trgovinski ministar dr. Milan Vrbanić. Tudi večina v senatu je na nujnost pristala. Pred prehodom na dnevni red je senator Jovan Banjanin protestiral proti sestavi zapisnika o seji senata dne 24. marca. Črtal je iz zapisnika nekaj izrazov, ki jih je izrekel v svojem govoru.

Po pojasniliu predsednika senata dr. Mažuranića in zaključnih besedah senatorja

Jovana Banjanina, je senat prešel na dnevni red, na razpravo o načrtu novega inženjerskega zakona. Razprava je bila prav kratka. Minister za gradnje dr. Marko Kožul je podal en ekspozice in v njem podčrtal dobre strani predložene načrta. Niti k načelnim, niti k specialnim razpravam o načrtu se ni nihče javil k besedi. Zato je bil načrt sprejet z 43 glasovi senatne večine v naluži in nato tudi v podrobnostih. Opozicijski senatorji so se vzdržali glasovanja. Prav tako so bile brez debate uzakoniene tudi štiri konvencije: konvencija s Češko slovaško o odpravi dvojnega obdavčevanja, dodatni sporazum k jugoslovensko-italijanski trgovinski pogodbi, konvencija z Dansko o arbitraži in mednarodna konvencija o prevozu potnikov in prtljage po železnici.

Seja je bila s tem končana. Prihodnja seja bo v petek dopoldne. Na dnevnem redu tosta konvenciji z Bolgarijo o varovanju obmejnih znamenj ter z Nemčijo o letalskem prometu. Eventualno se bo pričela tudi že razprava o trgovinskem zakoniku.

Beleške

Senzacije in demantiji

Prošli teden je beograjska »Pravda« objavila razgovor svojega dopisnika s staroradikalnim voditeljem Aco Stanojevićem, ki se mu di na političnih v Niski banji. Stanojevićeve izjave so vzbudile silno senzacijo, saj se je stari politični voditelj odločno izjavil proti resoluciji demokratskega glavnega odbora in napram federaciji postavil zopet znani nekdanji program radikalne stranke »okrožnimi samoupravami. Drugi beograjski listi so takoj naslednje jutro demantirali avtentičnost tega intervjuja. »Pravda« pa je kljub temu vztrajala na trditvi, da je njen dopisnik govoril z Aco Stanojevićem in res dobil od njega take izjave, kakršne so v »Pravdi« izšle. Zadeva ni bila popolnoma razčiščena, a je vendar v par dneh zaspala.

Komaj pa se je to zgodilo, se je pojavila že nova silna afera. Ljuba Davidovića je tudi petoval v nedeljo z avtomobilom iz Beograda v Vrnjačko banjo, kjer bo ostal na počitnicah. Na potu je imel več sestankov v svojimi političnimi prijatelji, med drugim tudi v Kragujevcu. Beograjski »Vreć« je prineslo iz Kragujevca vest, da so tam vprašali Davidovića, kaj je prav za prav z zemljoradniki, o katerih akciji se v zadnjem času toliko govori. Davidović je baje odgovoril: »Pa pustite jih. Nestrajni ljudje so to, ki komaj čakajo na ministrske fotelje. Mi pa se ne borimo za to, da se dopokljemo do oblasti, marveč da zboljšamo življenske razmere ljudstvu.«

V poročilih, ki so jih iz Kragujevca prinesli drugi beograjski listi, teh neveselnih besed na naslov zemljoradnikov ni. Iz pisarne demokratske stranke pa je bila vsem listom poslana izjava, da poročilo »Vreć« ni točno, marveč da je točno to, kar sta poročila »Politika« in »Pravda«. »Vreć« s svoje strani zatruje, da je bilo njegovo poročilo točno. Kakor afera z izjavami Ace Stanojevića, bo najbrž tudi ona z Davidovićevimi izjavami ostala nerazčiščena.

„Pameten predlog“

Pod tem naslovom čitamo v »Domoljubcu« naslednje notico:

»Ko je imela te dni trgovska in obrtniška zbornica v Novem Sadu svojo sejo, so pretežali tudi osnulek pravilnika o cestnem fondu. Izjavili so se odločno proti dvema cestnina fondoma, državnemu in banovinskemu, zahtevali pa so samostojne banovinske sklade. Za nadzorstvo dela banovinskih cestnih fondov pa naj bi se ustanovila v gradbenem ministertvu poseben odbor, v katerem naj bi bili delegati vseh banovinskih cestnih fondov.«

Tako je napisal »Domoljub« ki epada med važna glasila JRZ. Z veseljem jemljemo na znanje njegovo sodbo, ker smo sedaj lrdno prepričani, da bodo reš ustanovljeni samo banovinski cestni fondi brez centralističnega državnega fonda...

Nadškof dr. Jeglič in orlovsko organizacija

Med drugimi sponzijskimi članki ob emrti nadškofa dr. Jegliča je izšel v »Slovenec« tudi članek, ki naševa velike za sluge pokojnega cerkvenega doslojanstvenika za bivšo orlovsko organizacijo. V članku so nekateri zanimivi podatki, ki širši javnosti še niso bili znani. Zapisano je, da se je moral ob ustanovitvi Orel boriti z zelo velikimi težavami. Mnogi ljudje so sploh bili proti njemu, ker se pod vplivom liberalnega časopisa niso mogli sprijazniti z mislijo, da bi se poleg Sokola »osnovala« še druga lovalovna organizacija. Drugi so Orlu nasprotovali iz starokopitnosti in predsodkov zoper telesno kulturo sploh. Nekateri so v njem videli tudi konkurenco fantovskim in moškim Marjimim družbam. To nasprotovanje je bilo najbolj nevarno. Pokojni nadškof pa je orlovskemu vodstvu z nenavadno, a zelo modro odločnostjo pomagal to opasnost premagati in nasprotovalec spremeniti v najbolj navdušene so-

Razdelitev Palestine na tri dele

Kraljeva komisija je izdelala predlog o razdelitvi Palestine v židovsko in arabsko državo s Transjordanijo ter stalni britanski mandat

London, 7. julija. b. Kraljevska komisija, ki je bila po velikih nemških protideklacijah leta odposlana v Palestino, da objektivno prouči vzroke znanega arabskega upora in stavi nato svoje predloge angleški vladi, je končala svoja posvetovanja in izdelala posebno spomenico, ki je bila danes istovremeno objavljena v Londonu in Jeruzalemu.

Predlog kraljevske komisije bo v kratkem predložen v razpravo spodnji zbornici, nato pa takoj svetu Društva narodov, ki ga bo skoro gotovo odobrila. Sicer s predlogom niso posebno zadovoljni niti židje niti Arabci, vendar v tukajšnjih političnih krogih opozarjajo na izjavo kolonialnega ministra Goreja, ki je pred kratkim izjavil: Ako bo predlog kraljevske komisije sprejet od vlade in Društva narodov, ga bomo izvedli brez oklevanja.

Spomenica kraljevske komisije pravi: Ne more biti govora o fuziji in asimilaciji židovske in arabske kulture. Nasprotstva med obema plemenoma so dokaj velika in se bodo še povečala, če ostane sedanj mandat v veljavi. To sta dva glavna sklepa zgodovinske analize kraljevske komisije, ki priporoča, da se nspravi konec sedanjemu mandatu in da se začne pogajanja z Arabci in s transjordanjsko vlado na eni ter zionistično organizacijo na drugi strani, da se Palestina razdeli na tri dele:

1. arabski del, združen s Transjordanijo, 2. židovski del in 3. področje pod britanskim mandatom, ki bi segalo na severu od Jeruzalema, južno do Betlehema s hodnikom na morje. Pod mandatom bi imeli biti tudi uprava nad Nazaretom, da se s tem zavaruje ta sveti kraj, in nad bregovji Tiberijskega jezera, nato bi šla čez jezero do izliva Jordana in bi se nadaljevala po dolini reke do Bejsana, nato pa bi prekoračila dolino Bejsa v smeri hodnika Jeruzalema - Jaffa. Južna meja tega hodnika bi šla po dolini, nato na zahod do morja. Haifa in Tiberius naj bi ostala nekaj časa pod mandatom uprave. Židovska država bi imela plačevati arabski državi subvencije, katere višina bi se naknadno določila. Britanski parlament pa bi dovolil arabski državi 2 milijona funtov.

Priporočila se, naj se počaka na sklenitev pogodbe in naj se šele potem izdajo ukrepi za nadzorstvo pri prodaji zemlje in priseljevanju. Prav tako se priporoča Arabcem, naj ravnajo z židji kot z enakopravnimi. Židje naj dobe svoje narodno ognjišče v popolnem pomenu te besede in naj dosežejo prvotni cilj zionizma, tako

da bi jim ne bilo treba več živeti v neprestanih splohi z masajšino.

Spomenica pravi dalje, da misli britanska vlada ukreniti vse potrebno, v smislu svojih obveznosti na temelju pakta DN in drugih mednarodnih pogodb, da bodo židje in Arabci dobili svojo svobodo. Dalje pravi spomenica, da je vzlic raznim neuspehom britanska vlada vse storila, kar je v njenih močeh, da doseže sodelovanje med Arabci in židji, upajoč, da bosta obe plemeni dosegli cilj svojih narodnostnih želj in da bodo omogočili sestavo skupne vlade, vendar je prisiljena sklepati, da obstoje neopopravljivi spori in nenasitne aspiracije pod sedanjim mandatom.

Jeruzalem, 7. julija. A. A. V Jeruzalemu in v vseh večjih palestinskih mestih je vladalo pred objavo poročila angleške kraljevske komisije nezasišeno razburjenje. Prebivalstvo zbira živila za več dni, ker se boji izgrediv. V vseh gledališčih, bioskopih in drugih javnih prostorih so postavljeni zvočniki, ki razširjajo poročilo komisije. V Haifu so pripule tudi mnoge vojne ladje. Nad Jeruzalemom krožijo vojna letala.

Viktorija : Triestina 59:44

Sušak, 7. julija. i. V kopališču »Jadranc« je bila snodi plavalna tekma med domačo »Viktorijo« in tržaško »Triestino«. Bila je to prva letošnja tekma za »Jadranski pokal«, za katerega tekmujeata razen imenovanih še splitski »Jadrani« in ljubljanska »Ilirija«. Za tekmo je vladalo ogromno zanimanje. Viktorija je zmagala z razliko 59 : 44 točk.

Tehnični rezultati so bili: 400 m prosto moški: 1. Mini (V) 3:15, 2. Schipizza (T) 5:15, 3. Strukelj (V) 5:33, 4. Ascoli (T) 6:18, 100 m hrbtno dame: 1. Smolik (V) 1:28, 1. Škerlj (V) 1:32, 6. Žiška (T) 1:40, 6. Bjondić (V) 1:40, 8. 200 m prsno moški: 1. Grkinić (V) 2:59, 6. Bertetić (T) 3:02, 9. Gozzo (T) 3:05, 2. Polić (V) 3:10, 100 m prsno dame: 1. Prekop M. (T) 1:40, 2. Prekop H. (T) 1:44, 3. Kandrić (V) 1:49, 100 m prosto moški: 1. Bežjak (V) 1:03, 8. Schipizza (T) 1:05, 3. Stoker (V) 1:06, 4. Polić (T) 1:26, 100 m prosto dame: 1. Lokar (T) 1:19, 1. Redivo (T) 1:19, 3. Smolik (V) 1:20, 3. Kalpić (V) 1:26, 100 m hrbtno moški: 1. Vidmar (V) 1:16, 2. Omero (T) 1:18, 3. Marčeta (V) 1:20, 4. Angeli (T) 1:21, 2. 4x50 m prosto dame: 1. Viktorija 2:20, 2. Triestina 2:22, diskvalificirana. 4x200 m prosto moški: 1. Viktorija 10:05, 2. Triestina 10:30.

S tem je bil plavalni spored končan s zmago Viktorije 59:44. Sledila je še waterpolo tekma, kjer je zmagala Viktorija z rezultatom 9:0 (4:0). Tržačani so se odpravili v Ljubljano, kjer bodo v soboto zvečer nastopili proti Iliriji.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročilo: V vsaj kraljevini jasno. Večraj je bilo nekaj dežja, ponekod v severni polovici. Najnižja toplota Kočevje 10, najvišja Mostar 32 stpaja.

Zemunska vremenska napoved: Več del oblačno, nagnjen na k nevihtam.

Dunajska: Spremenljivo, ne več tako toplo, temperatura ne nad 25 stopinj, nagnjen k nevihtam, zapadni vetrovi.

Seja narodne skupščine

Obraznava zakona o prekrških še ni končana — Seja je bila vnovič zelo živahna

Beograd, 7. julija. p. Načrt zakona o prekrških v narodni skupščini ljudi še danes nubil izglasovan. O njem se je vršila nadaljnja debata in so med drugimi govorili poslanci dr. Janjo Baričević, dr. Jordan Acimović, dr. Vasa Jovanović in dr. Milovan Grba. Tudi današnja seja je bila mestoma zelo burna in je imel zlasti poslanec dr. Janjo Baričević mnogo opravka s posameznimi poslanci, ki so ga čestokrat prekinjali.

Današnja seja se je pričela že ob 8.30. Skupščina je bila obveščena o nekaterih novih interpelacijah. Predsednik Čiric je sporočil, da bo minister za gradbe dr. Kožul, ki je zadržan v senatu, v petek odgovoril na dve kraljevi vprašanji narodnih poslancev Vojke Lazića in Srelena Kuzeljića o nekih cestah v Srbiji.

O načrtu zakona o prekrških, o katerem razpravlja narodna skupščina že od petka, je danes prvi govoril poslanec Jovan Zdravković, ki je bil izvoljen na listi dr. Mačka in tudi se v narodni skupščini zastopa združeno opozicijo. V svojem govoru je poudaril, da je že skrajni čas, da se izda tak zakon. Žalostno je, da se moramo po 20 letih ponekod še zmerom zadovoljevati z raznimi Bachovimi patentni in uredbami, med katerimi se živ krst ne more znajti. Potreba po takem zakonu je bila zaradi tega že nujna. Vlado ni moglo razumeti zakaj je dopustila, da se je zakonski načrt tako dolgo kislal pred odborom. (Medicke): Zakaj pa vi niste prej sprejeli takih zakonov? Govornik se je opravičil, češ da združena opozicija ni imela iniciative v takih zadevah. V čem pa imate potem iniciativo? ga je vprašal neki poslanec nakar je Zdravković dejal, da bo o tem svet že še slišal. Nato je izrazil bojazan, da se zakon o prekrških ne bo pravilno izvajal, potem pa je obširno govoril o svobodi tiska.

Poslanec dr. Janjo Baričević je obširno govoril o politiki in delu vlade v poslednjih dveh letih. Predloženi načrt zakona je obeležil za mešanico sodnih in upravnih predplov. Po obliki in tendenci gre prav za prav za upravno-policijski zakon, ker je vsa pristojnost po tem zakonu priznana le upravnim oblastem. Posamezne odredbe za kazne segajo v vsa močjo področja in celo

v področje zakona o tisku. Zakon predvideva povsem samostojno odločitev policijskih oblasti, na kar v nobenem primeru ni moglo pristati. Govornik je analiziral posamezne določbe zakonskega načrta in s svojimi pripombami izjavil medicke in vpa-de poslancev skupščinske večine. Ob neki taki priliki jih je pozval, naj se nikar ne vznemirjajo, ker se prav ta zakon lahko že v kratkem času izvaja tudi proti njim samim. Nato je razpravljao o tem, kakaj vlada ne predloži političnih zakonov.

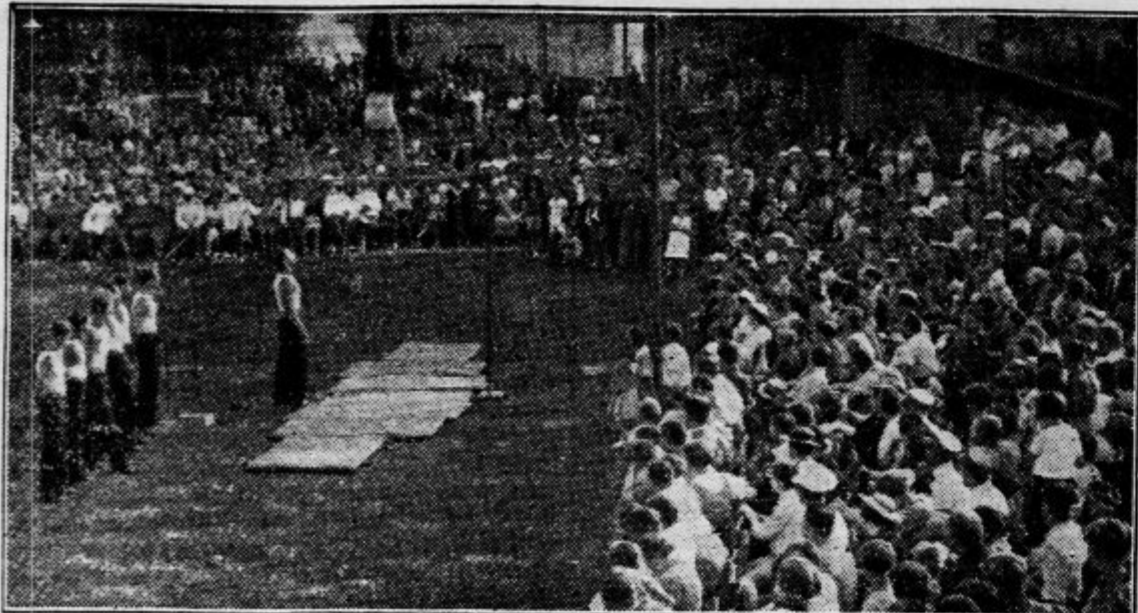
Poslanec Mića Dimitrijević je v svojem govoru dokazoval, da se politično življenje v državi polagoma le normalizira v soglasju s parlamentarnimi silami. Poslanec Radičević Nikolij je spet obširno govoril o pravnih vprašanjih, ki zadevajo zakonski načrt. Poslanec dr. Jordan Acimović je predloženi načrt ostro kritiziral in nato govoril o politiki vlade.

Poslanec dr. Vaso Jovanović je strokovno analiziral načrt zakona o prekrških. V drugih državah je policijski oblasti prepričeno, da skrbijo za red in varnost, nikakor se ji ni priznala sodna oblast. V Franciji imajo za take primere, na katere se nanaša predloženi zakonski načrt, posebno sodno institucijo, tako zvano tribunal de police. Drugod znao ceniti in spoštovati državljanske svobščine, zato čuvaro načelo o strogem razlikovanju sodne, izvršne in zakonodajne oblasti. Zaradi tega se tam ne morejo vršiti nikake zlorabe. Poročevalec manjšine v odboru je pravilno obeležil napake zakonskega načrta. Dejansko nihče ne more biti prepričan, da ta zakonski načrt ne sloni na napačnih načelih. Vsekakor bi morala biti omogočena kontrola sodišč nad kazenskim odredbami upravnih in policijskih oblasti. V svojem govoru je citiral tudi celo vrsto primerov, med njimi tudi take iz Slovenije. Nato je tudi dr. Jovanović obširno govoril o političnih prilikah v državi.

Govorili so še poslanci Sava Miklič, dr. Stjepan Novaković in dr. Milovan Grba. Seja je bila ob 16.30 zaključena. Prihodnja pa bo jutri dopoldne ob 8.30. Na jutrišnji seji se bodo spet obravnavale razne interpelacije. Na dnevnem redu je med drugim svetovna interpelacija poslanca Avgusta Lukačiča in tovarišev na prometnega ministra glede nujne ureditve položaja železničarjev v območju ljubljanske direkcije.

Naši kraji in ljudje

Zmagovita vrsta v borbi za meč kralja Aleksandra

Je na šentvidskem sokolskem taboru s svojimi težkimi, pa odlično izvedenimi vajami na drogu zadržila tisoče gledalcev

Praznik učiteljskih pionirjev 40 letnica mature nacionalno in napredno najbolj enotnega letnika ljubljanskega učiteljskega

Ljubljana, 7. julija V prijetnem hladu pod košatimi kostanjami Strajzlovcem vrtu se je večer zbral družica najboljših, narodno in stanovsko najzvednejših pionirjev na njivi naše ljudske prosvete, da proslave 40-letnico mature na ljubljanskem učiteljskem in se družno še enkrat porazgovore o veselih in neveselih doživljajih, ki jih imajo za sabo, obenem pa se spominjajo svojih umiranih tovarišev in učiteljev.

Letnik, ki je dne 13. julija leta 1897, dobil na učiteljsko maturitetno spravevalo v roke, je bil v resnici eden najboljših, najbolj izbranih, kar so jih dale naše starejše

upokojeni upravitelj mestne deške osnovne šole v Celju, ki živi zadnja leta v Ljubljani, in pa upokojeni upravitelj Jože Zupančič s Prečne pri Novem mestu, ki se je opravičil iz Ambrusa. Tovariši so se ju tolo spominjali in jima želeli čim trdnjše zdravja. Z veseljem dovijem pa so vzeli na znanje ponovno dokaz, kako prijazna je dandanes usoda državnemu uradniku, zlasti učitelju: Prav na dan njihovega skromnega slavlja je »Slovenec« prinesel vest, da sta zadnja dva izmed jubilarov, šolska upravitelja Ivan Šmajdek iz St. Vida nad Ljubljano in Janko Časl iz Zič, upokojena. V ostalem so se udeležili slavlja:

Od leve na desno sede gg. Šalberger, Šmajdek, Humek, Kuhar — zadaj Časl, Kocjančič in Polak

učiteljske generacije. Pokojni ravnatelj Černivec je vzljubil fante in jih do konca ohranil v tako lepem spominu, da v ravnateljstvu sobi na učiteljsko še danes visi njihova slika z mature. Odlikovanje, ki ga je bil med vsemi deležen menda samo njihov letnik. Devetnajst jih je bilo, ko so stopali v svet, številčno torej precej šibek razred. A prav zato so bili tako tovariško enotni, kompaktni, da so šli skozi življenje kakor ena sama čvrsta falanga. Deset jih je do danes že leglo pod rušo, zadnja med njimi skladatelj Emil Adamič in zaslužni sokolski delavec in vzgojitelj Ivan Bajželj, bivši načelnik Sokola kraljevine Jugoslavije, ki sta se prav v zadnjem letu za zmerom poslovila od tovarišev. In prav v zaključnem šolskem letu sta umrla tudi dva najstarejša izmed njihovih učiteljev, ravnatelj Černivec in nadzornik Gabrček, da je iz njihovega učiteljskega zbora ostal med živimi samo še dirigent in skladatelj dr. Čerin, ki je malo pred njihovo maturo prišel kot mlad profesor na zavod, pa je še do danes ostal živahen, tvoren in mlad, da mu pač nihče ne bi mogel prisoditi tako odraslih učencev.

Desetim je že zemlja odmerila svoj delež, devet pa jih je še čvrstih in vedrih, da bodo brez dvoma doživeli še mnogokateri vesel jubilej. Samo dva izmed njih sta nekaj bolehnata, da se nista mogla odzvati pozdravi na tovariško slavo: Jože Bizjak,

Miha Šalberger, ki je nazadnje učiteljeval na osnovni šoli v Mostah, prej pa je služboval v Poljanah nad Škofjo Loko, v Besnici pri Kranju in na Jesenicah, kjer je ostal celih 20 let. Kot upravitelj je na Jesenicah zgradil novo šolsko zgradbo, ki lahko še danes služi tudi drugim velikim občinam za vzor. Poleg dela v šoli pa je našel zmerom dovolj časa, da se je z uspehom udeleževal v raznih prosvetnih in gospodarskih organizacijah, posebej se v Slovenskem planinskem društvu in kmetijskih podružnicah.

Dragotin Humek, ravnatelj meščanske šole v Mariboru. Njegovo ime je znano kulturni javnosti, saj se je mnogo udeleževal v pedagogiki — strokovni publicistiki. Njegovi stanovski tovariši ga poznajo in cenijo predvsem kot prvega učitelja ročnih del, čigar zasluga je v veliki meri, da posveča naša meščanska šola rokotvorstvu pouku toliko pozornosti. Na meščanski šoli je poučeval ves čas od učiteljske mature, mnogo dragocenega časa pa je posvetil tudi ožji stanovski organizaciji. Bil je ustanovitelj in prvi predsednik Združenja učiteljev meščanskih šol. Ustanovil je strokovno glasilo »Gradjanska škola« in ga 10 let urejal, bil je sourednik mladinskega mesečnika »Razorovca«. Za svoj počitek si je na Raki pri Krškem zgradil skromen dom, kjer se je namenil, da preživi svoja zad-

nja leta, zmerom vedno, židane volje, če treba, tudi vsemu svetu nakljud.

Janko Časl je učiteljeval v Gorici pri Gornjem gradu, Spitalu in Zicah, kjer je vodil šolo dolgo vrsto let in je še pravkar odpravil novo mlado generacijo v življenje. Vse svoje življenje se je mnogo ukvarjal s čebelarstvom, že celo dobro četrstoletje predseduje konjiški podružnici Čebelarkega društva. Omembe so vredne njegove zasluge v organizaciji gasilstva.

Tone Kuhar, ki je po rodu od Device Marje v Polju, je v krogu svojih tovarišev praznoval uvaževanja vreden dvojni jubilej: razen 40-letnice mature še 40-letnico učiteljevanja na enem in istem zavodu, na deški osnovni šoli v Trbovljah. Tone Kuhar je vzgojil v trboveljski dolini cele rodove fantov in mož ki se tudi ta, ki piše te vrste, je med njimi — zmerom z veseljem v srcu spominjajo njegovih na zunan mnogokrat pikrih, neizprosnih, a v svojem jedru zmerom dobrih, prostodušnih naukov, njegovega spoštovanja vrednega smisla za iskreno besedo in humor. Ko je leta 1897, prišel v Trbovlje, je bil kraj še v precejšnji meri nemškutarsko razpoložen. Njegovi odlično narodni, delavni volji gre mnogo zasluge, da imajo Trbovlje danes nacionalen obraz. Bil je med ustanovitelji trboveljskega Sokola, bil je najožjji sodelavec »slovenske matere«, pokojne ge. Dimnikove, s katero je vodil žensko podružnico CMD. Mnogo je sodeloval pri trboveljskem »Zvonu«, dolgo vrsto let je bil tajnik domače posojilnice. Ko je bil nedavno upokojen, se je odločil, da ostane v Trbovljah do konca. — Na Parašuhovi njivi, je dejal, spe številni njegovi tovariši in še več njegovih učencev, pa bi nekoč tudi sam rad tam legel pod rušo.

Janko Polak, upravitelj mestne deške šole na Grabnu, je znan in ugleden pedagoški pisatelj in pesnik. Svojo učiteljsko kariero je začel v Dolu in Hrastniku in v mladih letih je preropal dolgo vrsto krajev po Spodnjem Štajerskem, dokler se ni ustalil najprej v St. Vidu na Dolenjskem. Tam je kot upravitelj šole sezidal lepo novo stavbo. Vse življenje se je mnogo in uspešno literarno udeleževal, množica njegovih prispevkov je zlasti raztresena po mladinskih listih.

Šolski upravitelj Ivan Šmajdek iz St. V. da je naš nacionalni javnosti dovolj znan, da ga skoraj ni treba še posebej predstavljati. Učiteljeval je v Blagovici, na Rovih pri Kamniku, na Krtni, nazadnje pa je bil upravitelj šentvidske osnovne šole 11 let. Kar je tovarišev večer praznoval svoj jubilej, med vsemi je bil Šmajdek zmerom najbolj odločen in borben, zato pa tudi najbolj preganjan. Mnogo se je udeleževal pri Sokolu, zmerom pa je bil tudi vnet gospodar in je zlasti mnogo časa posvetil sadjarstvu in čebelarstvu.

Ivan Kocjančič, najmlajši med jubilarji, je učiteljeval najprej na Homcu pri Kamniku, nato v Bohinju in v Bušči vasi pod Gadovo pečjo. Pred 17 leti je prišel na Prule v Ljubljano, kjer je bil mimogrede nekaj časa tudi učitelj ročnih del na meščanski šoli. Najpomembnejše delo, ki ga ima za sabo, pa je organizacija »Učiteljske samopomoči«, prve socialne ustanove slo-

venskega učiteljstva, ki se je pod njegovim predsedstvom razmahnila v močno, 2600 članov brojčo organizacijo, ki s pridom skrbí za učiteljske družine v stiski. Poleg tega je Kocjančič član upravnega sveta Učiteljske tiskarne, z uspehom pa se udeležuje še v drugih stanovskih in humanitarnih organizacijah.

Amerikanci prihajajo na obisk Nova skupina naših rojakov iz Amerike je prispela na počitnice v staro domovino

Ljubljana, 7. julija Z jutrnjim monakovskim brzavkom je prispela v Ljubljano pod vodstvom newyorskoga zastopnika Avgusta Kollandra nova skupina ameriških Slovencev, po večini delavskih žena iz Clevelanda, ki so se odločile, da po dolgih letih krize in stiske pohite v stari kraj in prežive to poletje med svojci. K sprejemu se je zbrala na kolodvoru velika množica občinstva, sodnikov in sorodnic naših Amerikancev, ki so prišli tudi z dežele, da pogledajo, ali je kdo njihovih med gosti, pa ameriških rojakov, ki so prispeli v domovino že s prejšnjimi izletniškimi skupinami. Med drugimi so se sprejema udeležili tudi ravnatelj izseljeniškega urada Fink kot zastopnik bana, mestni zdravnik dr. Miš za mestno občino in župana, zastopnik Zveze za tujski promet Pipenbacher, predstavniki naših izseljeniških organizacij, mimo drugih starih naših Amerikancev pa tudi ljubljanski dopisnik newyorskoga »Glasa naroda« Rems.

Ko je vlak privozil na postajo, je gošča »Zarje« zaigrala izletnikom veselo koračnico v pozdrav, žene pa so jih obsule s pomladanskim cvetjem. Nato so goste na kratko pozdravili banov zastopnik Fink, ki je naše Amerikance še posebej opozoril na urejene razmere, ki vladajo v naši državi, in jih zabil, naj ne nasedajo tatarskim vestem, ki jih zlasti v Ameriki od časa do časa razširja Jugoslaviji sovražni tisk, mestni zdravnik dr. Miš in zastopnik izseljeniških organizacij. Za tople besede se je v imenu gostov zahvalil g. Franc Drašler iz Clevelanda, borovniški rojak, ki je naglasil, da so se tokrat odločile za obisk domovine predvsem starejše žene naših delavcev, ki so v Ameriki za nekaj mesecev pustile svoje otroke in može, da pridejo pogledat, kako žive njihovi svojci tostran oceana. Med govori se je mnogo izmed naših Amerikanc, ki so tokrat po dolgih letih prvič stopile na domača tla, orosilo oko.

Po pozdravu na kolodvoru je šefinja ljubljanske podružnice Francozke linije, v okoliščini katere so se rojaki pripeljali od New Yorka do Le Havra z »Normandije«, največjo in najhitrejšo ladjo sveta, povabila potnike na majhen prigrizek na terasi Mikličevega hotela. Pri tej priliki se je med Amerikanci in njihovimi svojci razvil živahen pomenek o tem, kako se dandanes v Ameriki živi. Gostje, ki so po večini z Dolenjskega, iz okolice Žužemberka doma, so se pohvalili, da se gospodarske razmere v Združenih državah razveselijo boljše. Delavci zaslužijo v tovarnah po 4 do 5 dolarjev na dan, cene življenjskih potrebščin pa tudi niso pretirane, da zlasti manjše družine, ki žive ob svojem gospodinjstvu, lahko dajejo lepe prihranke na stran. Pa tudi hrana po restavracijah ni predraga, saj se dobi že od 30 centov dalje dostojen obed.

Ko smo zaslužne učiteljke pionirje obiskali na njihovem skromnem slavlju in smo s njimi vred klicali zašle čase v spomin, smo morali maljaj pač z bridkim občutkom v srcu priznati, da generacije, ki prihajajo, najbrž nikoli ne bodo imele prilike, polagati tako bogate življenjske obračune.

Jubilej g. Ivana Jerasa

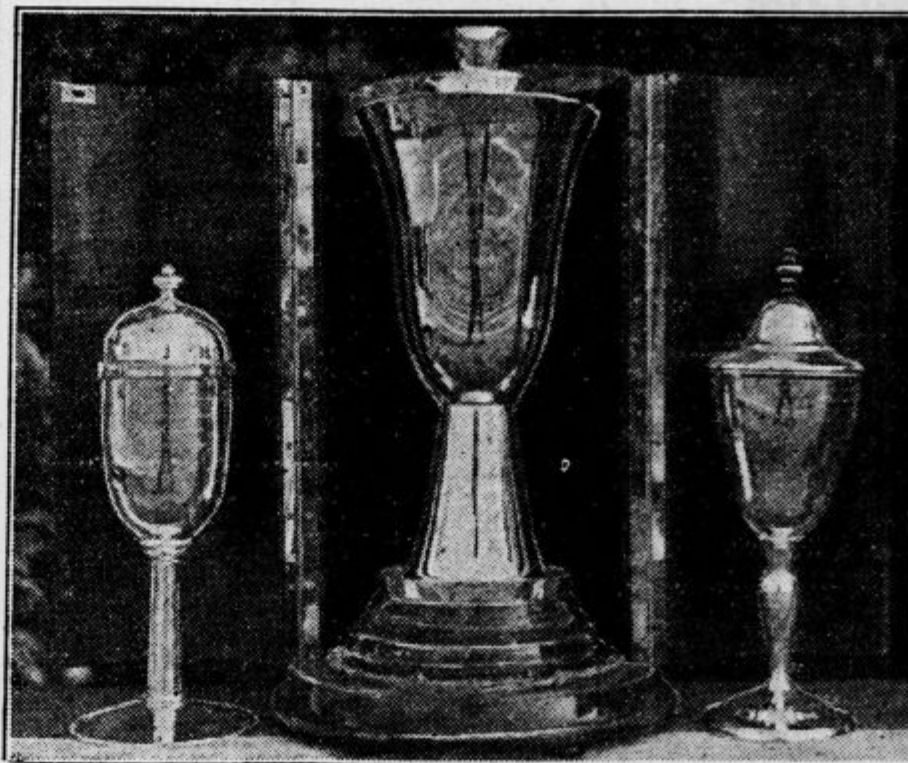
Danes praznuje 50-letnico rojstva g. Ivan Jeras, direktor znane družbe »Sladkora«, da leč na okrog znani trgovski strokovnjak in organizator. Rodil se je na Raki, kjer sta ga njegova starša vzgojila v enako odločnem nacionalnem duhu, kakor ostalih 10

otrok. Po končanih gimnazijskih in trgovskih študijah je služboval pred vojno v Trstu, med vojno je delil kot »politično sumljiv« usodo neštevilnih drugih nacionalnih ljudi usodo preganjanja in šikaniranja. Po prevratu je izvrševal težko nalogo aprovizacije južno zapadnega dela okupirane Koroske, po nesrečnem plebiscitu pa se je vrnil v Ljubljano, kjer je l. 1921 postal vodja družbe »Sladkora«.

Jubilarji, ki se agilno udeležujejo v nacionalnih in gospodarskih organizacijah, iskreno čestitamo.

Trije pokali so ostali doma četrti je šel v Beograd, Zagreb pa je ostal praznih rok

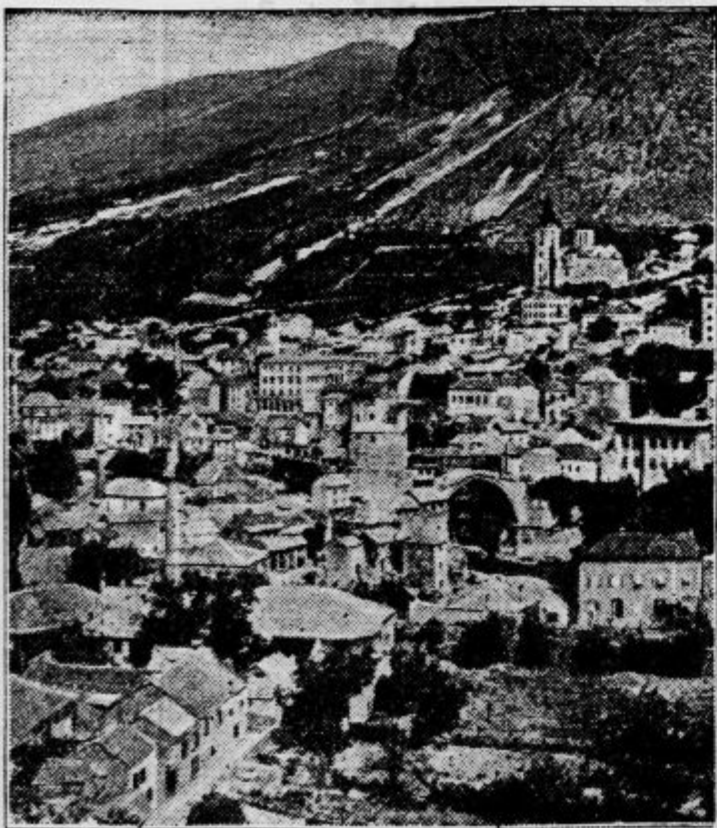
Dragoceni pokali, ki si jih je z zmagami v trobojih in dvobojih v Zagrebom in Beogradu, priborila reprezentanca ljubljane. V sredi je prehodno darilo Nj. Vel. kralja Petra II, ki ostane do prihodnjega leta pri nas, ostala dva pa sta prešla v našo trajno last.

Predsednik Zveze slovenskih lahkoatletskih klubov geom. Černe pozdravlja številne častne goste, med njimi zastopnika Nj. Vel. Kralja generala Dodica in vse aktivne atlete. Poleg njega sedi g. Maks Megušar, ki je odlično opravljal vse tri dni težko funkcijo obveščevalca.

Profesorji v Mostarju

Drugi dan proforskega kongresa je poročal predsednik glavne uprave. Naglašal je, da je bilo leto izpolnjeno z napori, da se profesorji zaščitijo od izvensolskih vplivov in da se zagotovi dostojanstvo prosvetnega delavca. Društvo se je zavzelo za stalnost profesorjev, kar sicer še ni doseženo, vendar so bile popravljene razne krivice. Profesorji zahtevajo, da se take metode enkrat za vselej opustijo, ker razpolaga uradniški zakon z dovoljnim številom elastičnih določb za kaznovanje onih uradnikov, ki bi se pregrešili v svoji službi. Glavna uprava se je v preteklem letu bolj kakor kdaj prej trudila, da se reši vprašanje napredovanja. Zastoj pri napredovanju je nastal 1. avgusta 1935, za profesorje in tudi za suplente, ki bi po zakonu, potem ko so napravili proforski izpit, morali biti postavljeni za profesorje. Nekaj profesorjev čaka že tri leta in več na višjo skupino, na katero imajo pravico po zakonu. Glavna uprava se je živo prizadevala, da se z novim proračunom zagotovi napredovanja. Ta proračun predvideva dovoljno število praznih mest za posamezne skupine in napredovati bi mogli vsi profesorji, ki že čakajo in ki si bodo v tem proračunu letu pridobili pravico do

napredovanja. Kljub temu je ostalo vse samo na papirju, ker finančni zakon za to leto odreja, da je za napredovanje uradnikov potrebno ne samo prazno mesto, temveč tudi otvorjen kredit. Skratka, kar se nam daje teoretično z eno roko, se nam jemlje praktično z drugo. Novi proračun je rešil edino suplentsko vprašanje in to

je edina svetla točka, na katero računamo s zadovoljstvom. Prosvetni minister nam je nekajkrat izjavil, da uvažuje upravičenost naših zahtev in vse težave našega stanja, a da je vse odvisno od finančnega ministarstva. Glavna uprava poziva zato kongres, da on reši, s kakšnimi merami naj odgovorimo na to nerazumevanje in zapostavljanje.

Od lanskega septembra, se je začelo življenje naglo podraževati. Uradniške plače danes niso v nikakršnem razmerju med tem, kar dobiva uradnik od države, in med onim, kar mora izdati za najnujnejše življenjske potrebe. Zato je uprava združena že lani oktobra sklenila, da stopi v zvezo s ostalimi uradniškimi organizacijami v svrhu skupne akcije za povečanje draginskih doklad. Skupno z vsemi uradniškimi organizacijami je proforsko društvo izdelalo s spomenico in jo lani 5. decembra predložilo predsedniku vlade s prošnjo, da sprejme v avdienco štiri predstavnike organizacij državnih uradnikov. Do danes nismo dobili odgovora na to prošnjo. Cene življenjskih potrebščin rasejo iz dneva v dan in prišli smo že tako daleč, da v mnogih primerih živijo srednješolski učitelji v pravi bedi. O kakem zvišanju plač pa ni govora. V septembru 1935 so nam bile znižane plače z utemeljitvijo, da se je življenje pocenilo, kar ni bilo niti res, a danes, ko se je brezdomno vse podražilo, ne velja več ta utemeljitev. Prišli smo tako daleč, da je danes naš profesor, prosvetni delavec, z ozirom na kvalifikacijo najslabše plačana delovna moč.

Dalje razpravlja poročilo o raznih šolskih in stanovskih vprašanjih. Cela vrsta teh vprašanj naj bi se rešila z novelo k srednješolskemu zakonu. Proforsko društvo je zahtevalo, naj pride v letošnji finančni zakon pooblastilo za to novelo.

Določeno je bilo, da bo ta novela uzakonjena po redni poti. V prosvetnem ministertvu baš te dni izdeluje posebna komisija končno redakcijo te novele. Upamo, da ne bo ostalo samo pri tem, ker »končni redakciji« je bilo že veliko.

Z zadovoljstvom konstatiramo, da novi proračun omogoča postavitev predmetnih inspektorjev pri ministertvu prosvete. Razpisani je že konkurz, vendar pa še ni jasno, kako bo izvedena končna, ožja izbira kandidatov. Večletna naša zahteva po javnem ocenjevanju se je letos izpolnila in bi proforsko društvo samo želelo, da pridemo do enotnega merila pri ocenjevanju, da se opusti kondukt-liste s sklepom, ali profesor zasluži napredovanje ali ne. Pretresi učni zavodi v vseh delih države so bili tudi težava, s katero se je borilo društvo v tem letu. Priliv dijakov v srednje šole se iz leta v leto stopnjuje, letno 4000 do 5000 dijakov. V sami prestolnici je letos v prvem semestru imel velik procent dijakov samo vsaki drugi dan pouk. Mnogo šol nima higienskih poslopj, niti knjižnic, niti najpotrebnejših učil. Zato zahteva proforsko društvo, da se zavod, v katerem bi število dijakov presegalo tisoč, razdeli na dva in da se del šolne pustit zavodom za nabavo učil in za izpolnitev knjižnic.

Škodljivo vplivajo na mladino politične propagande v šol. Vse zunanje vplive moramo pobijati, ker mora biti šola samo šola in ne popriščje raznih ideologij, ki se med seboj borijo. Sledila so razna društvena vprašanja, kakor vprašanje proforskega doma ter sodelovanja društva z drugimi organizacijami. Govorilo se je o dobrih zvezah z učiteljskim združenjem, s katerim proforsko društvo razpravlja o

ustanovitvi prosvetne zbornice in strokovnih delovnih zajednicah. Proforsko društvo je tudi član mednarodne proforske zveze, ki ima letos svoj kongres v Parizu od 1. do 6. avgusta.

Ob zaključku poročila je predsednik izjavil, da more glavna uprava stopiti pred kongres vednega čela, ker se zaveda, da je uporabila vsa zakonita sredstva v borbi za doseg upravičenih zahtev. Ker ni nikjer nalezla na razumevanje, polaga vsa glavna uprava ostavko.

Med debato so delegati posameznih sekcij orisali drastične primere napak naše prosvetne politike. K nekaterim navedbam se še povrmemo. Poročila so podali tudi vsi kongresni odbori in soglasno je bilo sprejeto poročilo odbora za pripravo resolucij, ki se glasi: Jugoslovanski profesorji, zbrani na svojem kongresu, opuščajo vsakršne resolucije, ker so se prepričali, da jim merodajni činitelji ne posvečajo potrebne pozornosti. Kongres profesorjev srednjih in strokovnih šol energično protestira proti finančni in prosvetni politiki, ki se vodi proti njim, ter zahteva, da se preneha z dosedajšim postopanjem proti prosvetnim delavcem sploh, a posebno proti profesorjem in učiteljem. Glavna uprava, izvoljena na kongresu, uživa največje zaupanje kot pravi zagovornik in tolmač proforskih zahtev. O tem naj se obvesti visoko kraljevsko namestništvo in g. predsednik vlade. Odbor je pregledal predloge sekcij ter jih izročil glavni upravi.

Sklenjeno je bilo, naj se to poročilo pošlje tudi senatu in narodni skupščini, potem pa je bila na predlog kandidacij skrajna odbora soglasno in z odobravanjem izvoljena prejšnja glavna uprava. Prihodnji proforski kongres bo v Subotici ali pa v Beogradu.

Domače vesti

*** Zaključek velikega filmanja.** Zlari je zapustila skupina filmskih igralcev in operaterjev, ki je dovršila posnetke za film »Princesa koralov« tudi več scen, ki pa se bodo uporabljale za druge filme. Mnogo posnetkov so napravili za film, ki bo imenovan »Dežela tisoč otokov«. Ta film se bo odlikoval po svojih prekrasnih pokrajinskih motivih. Dovoljeni film »Princesa koralov« bodo začeli predvajati že septembra istočasno v 2000 kinematografih. Stroški filma so doslej znašali že okrog 15 milijonov dinarjev. Pri tem so vračunani tudi visoki honorarji filmskih umetnikov. Tako je zaslužil Svetislav Petrović 450.000 din, a tudi drugi umetniki se ne morejo pritožiti, čeprav imajo skromnejše honorarje. Znan filmski igralec Ita Rina je pri tem filmu zaslužila 120.000 din.

*** Obvestilo.** Na dan 12. t. m. je na Kajmakčanu vsako leto slavi v spomin kajmakčanski junakov. Vsem udeležencem je odobril prometni minister 75 odstotni popust po državnih železnicah. Objave za znano vožnjo se dobijo pri pododboru združenja rezervnih oficirjev v Ljubljani. Kongresni trg I/II. v društveni sobi v petek 9. t. m. od pol 18. do pol 19 ure. Uprava.

*** Četrty predor na unski železniški progi.** Delavci in uslužbenici, nameščeni pri gradbi unške železnice proge, so v nedeljo slavili preboj četrtega predora na tej progi. Ta predor je med Kulen-vakufom in Bihačem, dolg je 1800 metrov in je tako najdaljši in največji predor na novi železniški progi. Delavci, ki so po opravljenem delu prišli kot prvi skozi predor, so dobili poleg redne mezdice posebno denarno nagrado.

*** Smrt na nebeži v rudniku v Kalkju.** V rudniku v Kalkju, kjer je pred leti plin ugonobil preko 30 rudarjev, večkrat smrt pobira svoje žrtve. Te dni je v stari jami tega rudnika izgubljen življenje rudar Pavel Mihač. V rovu, kjer je delal s svojimi tovariši, se je od sten odkril sklad premoga, ki je tehtal kakih 80 meternih stotov. Ko so ostali rudarji srečno odskočili na varno, je Mihač obelzel pod skladdom in je bil takoj mrtev.

*** Ogenj in kupa sena je uničil devet kmečkih domov.** V vasi Brezovic v jastrebarskem srezu je strela udarila v kup sena. Močan veter je ogenj raznesel daleč na okrog in že preden so prihili na pomoč gasilci, je bilo upeljenih 9 kmečkih domov. Brez střehevin življenjskih sredstev je ostalo preko 70 ljudi.

*** Napredek Kosovske Mitrovice.** Kakor mogoče stara in važna mesta na srbskem jugu, je tudi Kosovska Mitrovica ostala brez modernih naprav. Prebivalstvo pije vodo iz slabo urejenih vodnjakov in je vprašanje oskrbe z zdravjo vodo za mesto in okolico najvažnejše. Občinski odbor je zdaj našel sredstva za graditev moderne vodovoda. Vodovod, ki bo zgrajen že do polovice prihodnjega leta, bo dajal dnevno 2 milijona litrov vode in bo njegova kapaciteta zadostovala za oskrbovanje mesta z zdravjo vodo za dobo kakih 50 let. Stroške so cenili na 2.100.000 din. Lotili so se tudi regulacije reke Ljube, kar je tudi zelo važno za mesto in okoliš.

*** Pokret zagrebških tramvajev.** Med upravo cestnih železnic v Zagrebu in med uslužbenici je prišlo letos že večkrat do spora in naposled tudi do stavke, katere so se udeležili vsi tramvajci, zahtevajo kolektivno pogodbo s splošnimi določili glede plač in pravice do pokojnine. Uprava cestnih železnic je morala te zahteve ugoditi, a osnutek kolektivne pogodbe ni popolnoma v skladu z zahtevami tramvajev. V pogodbi so namreč nekateri paragrafi, ki po mnenju uslužbencev nasprotujejo zakonu o minimalnih mezdah. Na svojem zborovanju, ki so ga imeli ponoči pozaključku tramvajskega prometa, so uslužbenci naslovili kratko resolucijo na bansko upravo in na inspekcijo dela. V tej resoluciji zahtevajo, naj se takoj skliče konferenca, na kateri naj zastopniki uprave cestnih železnic in uslužbenec po posredovanju oblasti preuredijo vso kolektivno pogodbo po določilih zakona o minimalnih mezdah. V primeri, da ne pride do take konference v 48 urah, odklanja organizacija nameščenec vso odgovornost.

*** Nesreča na morju.** V Kaštelanskem zalivu sta trčila skupaj parnik »Galeb«, last nekakega splitskega podjetnika, in albanška motorna jadrnica »Elbasan« iz Skadra. Parnik »Galeb« je bil namenjen v Italijo, albanška jadrnica pa je plula proti Splitu, da bi tam vkrcala tovore cementa. Do trčenja je prišlo po nesrečnem naključju, albanška jadrnica se je potopila, njeno posadko pa so rešili »Galebovi« mornarji. Škodo cenijo na 150.000 din.

Iz Ljubljane

u— Grški novinar v Ljubljani. V naši redakciji se je zgledal grški novinar P. P. Leckos, urednik atenskega lista »Akropolis«, ki nam je v zanimivem razgovoru povedoval, da je doslej obiskal že skoro vse države sveta in da bo v kratkem izdal v francoskem in angleškem jeziku knjigo svojih popotnih vtisov pod naslovom »Kosmos«. G. Leckos potuje s priporočili najvišjih državnih oblasti in obiskuje na svojem potovanju vse važnejše ustanove, ki ga kot novinarja še posebej zanimajo. Ljubljana mu zelo ugaja in ji misli v svoji obširni knjigi, ki bo obsegala nad 5000 strani, okoli 2500 slik in 105 zemljevidov, posvetiti precejšnjo pozornost. Iz Ljubljane potuje na grški tovariš v Dalmacijo, kjer namerava za svojo publikacijo napraviti več fotografiranih posnetkov.

Kopalci, turisti in sportniki!

Uporabljajte dr. Kmetovo mazilo in olje za sončenje. — Dobi se povsod. Zaloge: Lekarna dr. S.T. KMET, Ljubljana, Tyrševa cesta.

Pred učiteljsko skupščino

Ljubljana, 7. julija
Poletni meseci so določeni za glavne skupščine posameznih stanovskih organizacij. Proforsko združenje zaključuje pravkar svoj letni kongres v Mosturu. JUU, ekecija za dravsko banovino, bo imela svoj glavno skupščino 12. in 13. t. m. v Ljubljani. Pravila JUU predpisujejo, da so banovinske skupščine stalno na sedežih banovinov, dočim se vrše kongresi centrale menaje v raznih krajih. Letošnji kongres JUU bo konec avgusta v Skopju. Učiteljski kongres bo v okviru velikih narodnih svetovosti, ki jih prireja Južna Srbija ob srebrnem jubileju svoje osvoboditve.
Banovinska skupščina JUU se bo začela 12. t. m. ob pol 10. z verifikacijo delegatov, ki jih bodo imenovali predstavniki skupščine z ugodnim govorom predsednika g. Dimnika. Nato bo sledil razgovor o tehničnem delu skupščine ter bodo izvoljeni skupščinski odbori. Vsi delegatje, to so predstavniki posameznih stanovskih združenj, ki jih ima naša banovina 34, ter ostali člani delegacije bodo razdeljeni v posamezne delovne odseke, kakor v odsek za pravila, v etanovsko-političnega, v gospodarskega, finančnega, v tiskovnega, ekskurzijskega, pevkega, v odseki za javno delo, za žensko vprašanja in še druge.
Prvi dan zasedanja bodo prišli v razpravo tudi poročila ekecijskih funkcionarjev: tajnika, blazajnika in drugih. Skupščinski odseki bodo zasedali popoldne v državnih učiteljski šoli in pri sekciji JUU v Franciškanski ulici. Poročila odsekov bodo prišla v razpravo še isti dan, kajti bo skupščina delala prvi dan tudi od 20. nadalje. Pri-

u— Soškole družbe Ljubljana—Stepana vas priredi v nedeljo 11. t. m. ob 18. svoj vsakoletni javni nastop na letnem tolovašču poleg sokolskega doma. Po nastopu narodna veselica.
u— Slikar g. Metodij Lepavac, ki razstavlja skupno s g. Magolčem in gđ. Bregarjevo v Jakopičevem paviljonu, do vključno nedelje 10. t. m. Opozorjamo umetnosti naklonjeno občinstvo, ki razstave doslej še ni obiskalo, da si ogleda zanimiva dela tega slikarja.

Že prvi dan depusta lahko selne polne izrabite, ako uporabljate TSCHAMBA PII. Drgerija Gregorij d. n. o. s. Ljubljana, Prešernova 5.

u— Zveza gospodinjstev pomočnic v Ljubljani sporoča, da se bodo vršili v njenih prostorih v poštinskem času različni tečaj za gospodinjstev pomočnice, kakor: kuharski in šivalni tečaji, tečaj za likanje, krpanje, serviranje itd. proti nizki ugovini. Na to ugodnost opozarjamo gospodinjstev pomočnice. Prijave za tečaje sprejema posredovalnica za službe v Wolfovi ulici števil. 10. Istotam se dobe podrobnosti pojasnila.

u— Bolničarski tečaj Rdečega križa bo zaključen v četrtek 8. t. m. v dvorani okrogne urada na Miklošičevi cesti. Vsi udeleženci se zbere ob 19. k izpitu.

GOSPODJE!

Najnovejši vzroci za srajce pri K. SOSS.

u— Kopalni vlak na progi Ljubljana gl. kol. — Skofja Loka. Pričenši od 8. julija dalje vozita na progi Ljubljana gl. kol. — Skofja Loka kopalna vlaka št. 932 in 927. Odhod kopalnega vlaka iz Ljubljane gl. kol. ob 12. uri 35 min., prihod v Skofjo Loko ob 13. uri 14 min. Povratek kopalnega vlaka iz Skofje Loke ob 18. uri 10 min. prihod v Ljubljano gl. kol. ob 18. uri 48 min. Podroben vozni red je razviden na slenskih voznihih redih. Kopalna vlaka vozita do preklica dnevno redno. Cene povratnih voznihih kart po znižani ceni iz Ljubljane znašajo za št. Vid Vinarje za 2. razred 450 Din., 3. razred 8 Din., za Medno in Medvode 750 Din., 3. razred 5 Din., za Gorlenjo Vas Releče 2. razred 1050 Din., 3. razred 7 Din., za Skofjo Loko 2. razred 12 Din., za 3. razred 8 Din.

Iz Celja

u— Izredna seja mestnega sveta. Celjski mestni svet bo imel v petek 9. t. m. ob 18. izredno sejo. Na dnevnem redu je kot edina točka: onesnaževanje Savinje.

u— Diplomirana je bila na filozofski fakulteti zagrebške univerze za magistro farmacije gđ. Milica Vranjekova, hčerka šefa železniške postaje v Celju g. Janka Vranjeka. Čestitamo!

u— Pri kresovanju v nedeljo zvečer je nastopil moški zbor »Ojlike« prikrat oficijelno pod vodstvom novega pevovodje g. Cirila Preglja ter žel za svoje dinamično in učinkovito izvajanje živahno priznanje poslušalcev, ki so se nabrali v velikem številu pred celjskim kolodvorom.

u— Strela je ubila delavca na travniku. Ko so v terek okrog 13.45 nalagali delavci na župnijskem travniku v Zalcu krmno, je nenadno treščilo v 31-letnega delavca Miho Obrezo iz Velike Pirešice. Strela je Obrezo na mestu usmrtila, dočim so ostali drugi delavci nepoškodovani.

u— Nesreča v Savinjskih planinah. V ponedeljek je krenil 16-letni zidarjev sin Josip Gasperz iz Celovca s tovariši v Turški žleb v Savinjskih planinah. Na nevarni turisti je izgubil ravnotežje in padel. Pri padcu si je zlomil desno roko. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

u— Smrten padec po stopnicah. Dne 1. t. m. je padla 87-letna občanka reva Helena Šarnerjeva v Laškem domu po stopnicah. Pri padcu si je zlomila desno roko, si poškodovala levo roko in nos ter dobila tudi notranje poškodbe. Starko so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je včeraj zjutraj podlegla poškodbam.

u— Pregled vseh motornih vozil, ki služijo javnemu prometu (avtobusov in avto-taksijev), za drugo polletje bo za mesto Celje ter celjski, konjski, šmarnski in gornječrški srez v ponedeljek 12. t. m. od 15.30 dalje na Dečkovem trgu v Celju. K pregledu se pozivajo tudi lastniki novih vozil in onih vozil, ki so bila v popravilu in letos še niso bila pregledana.

u— Kino Union. Danes ob 16.15, 18.30 in 20.30 film »Tajinstveni otok« z Niglom Brucejem in tednik.

KINO METROPOL, prinaša danes ob 16.15, 18.15 in 20.30 »REMBRANDT« veličasten film o največjem slikarju.

Iz Maribora

u— Srebrni jubilej matere so proslavljali v ponedeljek zvečer v okrašenih gornji sobi Nabavljalne zadruge maturanti tuk. moškega učiteljskega iz leta 1912. Oni še živeli gg. profesorjev so se udeležili izredno lepe proslave razredni profesor Vreče, profesorja gg. Družovci in Valse ter naslednji jubilarji: Beljak Ludvik, šol. upravitelj v Veliki Nedelji, Camder Davorin, učitelj v Hrastniku, Cebul Jernej, učitelj v Mariboru, Golob Jože, učitelj pri Sv. Trojici, Hofbauer Lojze, učitelj v Hrastniku, Kerber Simon, šol. upravitelj v Ptujski gori, Mikl Ciril, šol. upravitelj v Ljutomeru, Muršec Ivan, uč. pri Sv. Juriju ob i. žel., Pavlič Jernej, podpolkovnik v Ljubljani, Pečnik Gustav, šol. upravitelj na Bizeljskem, Pejcha Nace, šol. upravitelj v Frankolovem, Pregelj Franc, višji kontrolor v Mariboru, Puhr Jože, šol. upravitelj v Kamnici-Rakuša Rudolf, profesor Trgovske akademije v Mariboru, Vidočnik Andrej, učitelj na Tezmem, Vizjak Adolf, upravitelj Bralovske skladišnice v Trbovljah, Zdržani so bili: Bregant Zmago, učitelj v Ljubljani, Fink Anton, šol. nadzornik v Smarju, in Kramer Franc, šol. upravitelj v St. Petru pri Mariboru. V terek je imel mstr. Vreče v Alojzjevi cerkvi službo božjo, nato pa so se podali jubilarji na pobrezko pokopališče. Šolski upravitelj iz Kamnice g. Puhr je imel ob svečnem grobu prof. dr. Pivka spominski govor ter položil na grob šopek krasnih vrtnic v spominu vsem umrlim profesorjem in tovarišem.

u— Blagoslovitev novih objektov poštneškega doma na Pohorju. V nedeljo 18. t. m. ob 9. bo blagoslovil škof g. dr. Ivan Tomažič ob prisotnosti zastopnikov oblasti nove objekte na Poštinskem domu kraljice Marije pri Sv. Martinu na Pohorju.

u— Društvo orožniških upokojencev za Jugoslavijo s sedežem v Ljubljani je imelo 20. junija občni zbor krajevne skupine v Mariboru v prostorih g. tovarisa Semice v Lattenbachovi ulici. Občni zbor je bil zelo dobro obiskan, udeležila se ga je polovica pot mariborsko okrožje spadajočih upokojencev. Debata se je v glavnem vršila o vladi predloženi spomenicih, v katerih je društvo v podrobnem opisalo razmere orožniških upokojencev, nadalje o neizplačanih in po zakonu pripadajočih dokladah, katerih v nad 100 primerih kljub razsodi državnega sveta povslovstvo žandarmerije ni v polnem izplačalo. Končno je bilo obravnavano stanje staroupočencev in fondov, ki so bili v danih im obljubah prevrati, katerim se niti ne dovoljuje svobodni pravnici zaslužek, od pokojnine pa ne morejo svojcev vzdrževati. Najžalostnejše silke so pa bile iznežene od onih, ki so vse svoje moči pustili v službi države, danes pa kot onemogli starčki stradajo. Enak občni zbor bo v nedeljo v Celju.

u— Razdejanja strele. O prišli presilnosti nevihte je na mnogih krajih udarila strela. Med drugimi je udarila v transformator tvornice »Kovinar« na Teznu in ga docela razdejalo. Tudi transformator tvornice »Tekstil« je močno poškodovan in so ga morali staviti iz obrata. Strela je udarila tudi v visoki dimnik mestnega vodovoda, vendar pa ni napravila posebne škode. Pač pa so precej poškodovani električni vodi in je mnogo hiš zlasti v okolici ostalo brez luči.

u— Kje je 3600 dinarjev? V Strigovi so se neznanzi zlikovci vtihotapili v stanovanje posestnika Anica Horvata, ki so mu odnesli gotovine v znesku 3600 din. Sedaj iščejo storilce.

u— Za ukradeno obleko 1 leto robove. Mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča je danes dopoldne obsodil 26 letnega brezposelnega rudarja Valentina Grlica na leto dni robove in na dveletno izgubo častnih pravic, ker je dne 12. junija t. l. v Spodnji gorici ukradel posestniku Ivanu Majerju iz zaprtega stanovanja 1000 din vredno obleko.

u— Pod vlak v smrt. Tik pred železniško postajo v Bistrici pri Limbušu je skor čil pod vlak 42 letni železniški delavec Avgust Robnik, ki stanuje v Bezeni pri Rušah. Zadnje dni je bil zelo potrt. Kaj ga je gnalo v tako žalostno in strašno smrt, ni točno znano. Lokomotiva ga je popolnoma zmrcvarila, tako da je bil v trenutku mrtev. Po komisijskem ogledu so njegovo telo pokopali na ruškem pokopališču. Avgust Robnik, ki je bil uslužben pri tukajšnjih delavnicah državnih železnic, zapušta ženo in dva nepreskrbljena otroka.

u— Na Madžarskem kradli, pri nas obhajeni. V Sombočki vasi na Madžarskem je bil 17. februarja izvršen v tamošnjo zadrugo drzen vlom, pri katerem je storilec padlo v roke razno blago in gotovina 100 pengov. Sledovi so vodili preko meje v neko obmejno vas, kjer so našli orožniški artilariji tri cigane, ki so se včeraj dopoldne znašli na zatožni klopi mariborskega okrožnega sodišča. Vsi trije cigani, so bili obsojeni, 32 letni Stanislav Horvat na 1 leto in 8 mesecev robove, 33 letni Ivan Hahn na 1 leto in 8 mesecev robove, 28 letni Ivan Baranja pa na 8 mesecev strogega zapor.

Za ureditev prometa v Kamniško Bistrico

Ljubljana, 7. julija
Cesta po bistriški dolini, ki je bila dograjena v novembru 1934, je na stečaj odprla vrata velikemu prometu v Kamniško Bistrico. Skrajšala je izletnikom in turistom pot do izvirka za dobri 2 uri in tudi za toliko približala Kamniške planine Ljubljani. Turisti, ki se danes pred kamniškim kolodvorom vede na avtobus ali taksi, si pritečejo toliko časa in moči, da iz Bistrice lahko takoj nadaljujejo pot v planine. In še eno prednost ima cesta: lepote bistriške doline so zdaj dostopne tudi onim, ki ne zmorejo daljšega peščenja.
Ko človek takole ob nedeljah in praznikih opazuje živahen promet po bistriški dolini, se mu vzbujajo nekateri pomisleki, ki jih je treba enkrat povezati v čisto določeno smernico, po katerih naj se uravna promet v Kamniško Bistrico.

Spet se namreč čujejo glasovi, da bi bilo treba zaradi naraščajočega prometa in v izogib morebitnih nesreč prepovedati vsak promet po cesti od Kopača do Bistrice. Podrobne govornice samo po sebi ne morejo biti. Res am svojčas delali načrte, da bi dovozili promet po bistriški cesti samo do Kopača, kjer bi zgradili garaže in celo buffet ter tako izolirali Bistrico pred prometom in ji ohranili nekdanjo planinsko pokojnost. V današnjem naprednem času, ko vse živi in se giblje v pomešanem tempu, pa so taki nazorji popolnoma brez smisla. Rajši odprimo Bistrico vsemu svetu in priletnimo vanjo čimveč prometa, nesreče pa preprečimo s tem, da izboljšamo še ti-

KINO UNION

PREMIJERA!
velikega filmskega dela po znamenitem romanu »Zločin in kazens«
»RASKOLNIKOV«
Harry Baur

Predstave danes ob 19.15 in 21.15 uri.

Dvoje avtomobilskih nesreč

Ljubljana, 7. julija.
Na kozjaškem klancu na koncu Tuhijske doline je danes okrog 11. dopoldne prišlo do težke avtomobilske nesreče, ki je terjala življenje znanega škofjejskega trgovca Ivana Potočnika. Gostilničarka Jospina Trdinova s Sv. Jakoba trga v škofji Loki se je mudila na štajerskem po nakupu vina. Za prevoz sodov je najela tovornjavo Ravnharjevega prevoznika podjetja, na pot pa je povabila še nekaj svojih znancev, da ji pomagajo. Razen Potočnika sta odpotovala z njo še škofjejski mestni stražnik Albin Gerkman in njen 12letni sin, na vozu pa je bilo, ko so se vračali proti Motniku in Kamniku, v celnem sedem oseb.

Ko je avto prevozil prelaz na Kozjaku, so na lepem odrekle zavore. Šofer je bil toliko duha prisoten, da je skušal zaviti s ceste na breg, toda voz se mu je dvakrat prevrnil, da so se sodi zakotalili po klancu, potnike v kabini pa je avto pokopal pod seboj. Potočnik je dobil pri padcu močan udarec na glavo, da se mu je kri v velikih curkih vlija iz ust in nosu in je po nekaj minutah izdihnil. Pokojnik zapušta ženo in hčerko. Notranje in zunanje poškodbe je dobila tudi gostilničarka Trdinova, a po zdravniškovi odredbi bo ostala v domači oskrbi. Precej ranjen je tudi njen nedoltni sin.

Ob Bohinjskem jezeru se je včeraj popoldne pripetila avtomobilska nesreča, za voljo katere so morali trije Kamničani in še neki njihov mlad gost iz Prage v bolnišnico. Pri svojem stricu, občinskem tajniku Francu Umanu, se mudi v Kamniku na počitnicah 16letni Bogomir Uman iz Prage. Včeraj je mladi Pražan s svojimi sorodniki in s trgovcem Francem Fajdjo napravil avtomobilski izlet v Bohinj. Na nekem ovinku se je avto prevrnil in vse štiri potnike pokopal pod seboj. Poleg mladega gosta iz Prage, Fajdja in Umana je dobila precej hude poškodbe tudi njegova soproga Jožefa, da so morali vsi skupaj na kirurški oddelek po zdravniško pomoč.

Vremenska poročila

Dozdevno vreme v juliju po stoletnem koledarju

Dan je do 16 ur, 2 minuti in se do konca meseca skrajša za 56 minut.

C. 8. Elizabeta
Maj ob 5.12
P. 8. Nikola

vroče, ponekod nevihte

močni nalivi

S. 10. Amalija

N. 11. Ptj

P. 12. Janes

T. 13. Marjeta

S. 14. Bonavent.

C. 15. Henrik

P. krajec ob 10.36

P. 16. Marija K.

S. 17. Aleš

N. 18. Miroslav

P. 19. Vincenc

T. 20. Elija

S. 21. Danijel

C. 22. Magdalena

od 11. do 27. zelo vroče in lepo, suša, le redkokje malo dežja

Poročilo Meteorološkega zavoda na univerzi

7. julija
Ljubljana 7. 760.6, 19.6, 89, NEI, 0, —, —; Maribor 7. 759.8, 19.0, 80, NW2, 0, —, —; Zagreb 7. 760.5, 19.0, 90, NEI, 0, —, —; Beograd 7. 760.0, 23.0, 70, W1, 0, —, —; Sarajevo 7. 763.0, 14.0, 95, 0, 0, —, —; Skopje 7. 761.4, 19.0, 80, 0, 2, —, —; Temperature: Ljubljana 29.0, 17.0; Maribor 29.0, 16.0; Zagreb 31.0, 17.0; Beograd 30.0, 18.0; Sarajevo 27.0, 13.0; Skopje 28.0, 14.0; Kumbor 32.0, —.

sti preostali del ceste od Kopača do izvirka, da bo sposoben za vožnjo v obeh smereh. Razmeroma majhna vsota bi zadostovala, da se cesta izogne nerodnemu klancu pred Predosljem in da se ublažijo še druge manjše vzpetine, ki jih bo tudi slab kolesar lahko premagal. Ta denar se mora najti, da ne bo večnega stokanja in opozorjanja na nesreče, ki jih k sreči dozdaj še ni bilo, in da bo že končno Bistrica z dobro cesto zvezana s svetom.

Interes, da se cesta dogradi do konca, imajo v enaki meri Meščanska korporacija v Kamniku, ki vozi po njej drva, Slovensko planinsko društvo, ki bi si s tem povečalo obisk planinskega doma, dalje uprava dvornih lovišč in nazadnje banška uprava, ki mora v svoji vni za pospeševanje planinarstva tudi dati svoj delež za dovršitev te lepe planinske ceste, ki jo je do Kopača skoraj zgradila. Vsako odlaganje je samo v škodo Kamniški Bistrici in interesom našega planinarstva, zato je potrebna krepka iniciativa s strani SPD ali pa kamniške korporacije, da se najde tistih par tisočakov, ki bodo, sorazmerno porazdeljeni, dobro in plodonosno naloženi v splošno korist. Po zadnjem delu bistriške ceste bo zaenkrat urejen promet tako, da bo tekel pol ure v eni, pol ure pa v obratni smeri, na kar bodo volznike opozorili napisi na Kopaču. S tem hoče oblast na najenostavnejši način preprečiti, da bi se zaradi nerodnega križanja na ozki cesti pripetila kakšna nesreča. Pri dovršitvi ceste pa bi se seveda moralo gledati na to, da se na njej omogoči promet v obeh smereh s tem, da se na vsakih 30 ali 50 metrov cesta ob malenkostnih stroških toliko razširi, da se dva avtomobila lahko križata. V par letih pa bi bilo kajpak potrebno spraviti jo postopno na isto širino kot jo ima do Kopača. S tem

Gospodarstvo

Novi klirinški sporazum s Švicco

»Jutro« je že poročalo, da je bil v soboto v Beogradu podpisan trgovinski in klirinški sporazum s Švicco, ki stoji v veljavo 15. t. m. O vsebini tega sporazuma doznava sedaj naslednje podrobnosti:

S Švicco smo že l. 1932. sklenili klirinški sporazum, ki je bil eden prvih klirinških sporazumov, ki smo jih sklenili. Klirinški je precej dobro funkcioniral in nismo imeli povoda za pritožbe. Sporazum pa so nam odpovedali švicarji ob koncu lanskega leta po neuspelih pogajanjih v Beogradu glede vprašanja ureditve salda. Ob koncu leta smo v Švici imeli za 5 milijonov švicarskih frankov klirinški terjatev. Švicarska vlada je odredila, da se preneha s nadaljnjim vplačevanjem v klirinški, medtem ko so naši uvozniki švicarskega blaga v smislu starega sporazuma nadalje vplačevali in so se vplačani zneski porabili za izplačilo onih terjatev naših izvoznikov, ki so jih švicarski uvozniki že poravnali v klirinški. Istočasno je bilo odredjeno, da se pri novih poslih s Švicco obveznosti naših uvoznikov poravnajo izključno s polaganjem dinarjev na blokiran račun pri Narodni banki. Ker se v Švici niso več vršila vplačila na klirinški, je saldo naših terjatev, ki je prej znašal 5 milijonov švicarskih frankov, po popolno nazadovolj in je te dni prišlo do popolne likvidacije salda. Na drugi strani pa je račun blokiran dinarjev zaradi vplačil na podlagi obveznosti iz novih poslov narasel na 900.000 švicarskih frankov.

Blagovni promet med obema državama v času odpovedanega klirina ni prenehal in se tudi po obsegu ni zmanjšal. Pač pa je prišlo do spremembe v toliko, da je uvoz iz Švice popustil na polovico, in je znašal v prvih petih mesecih t. l. 21,5 milijona Din nasproti 41,7 milijona Din v istem razdobju lanskega leta, medtem ko je v istem času naš izvoz v Švicco narasel na 50,4 milijona Din nasproti 32,3 milijona Din v prvih petih mesecih lanskega leta. Zmanjšanje uvoza je nastopilo zaradi tega, ker je Švica po odpovedi klirinške pogodbe postala neklirinška država in se je pričela izvajati uvozna kontrola. V resnici je padel predvsem uvoz onih predmetov, ki jih obsega uvozna kontrola (svileno predivo itd.).

Osnova novega klirinškega sporazuma je ostala skoro nespremenjena, čeprav obstaja pri nas težnja, da polagoma likvidiramo klirinške obračune, zlasti po ugodnih izkušnjah, ki smo jih imeli pri sklepanju pogodb s skandinavskimi državami. Za ohranitev starega sistema klirina pa so bili merodajni posebni razlogi. Zlasti je klirinški plačilni promet s Švicco razmeroma dobro funkcioniral. V tej zvezi je v ponedeljek izjavil viceguverner Narodne banke dr. Lovčević, ki je vodil našo delegacijo pri pogajanjih, da je to menda eden zadnjih klirinških sporazumov, ki jih sklepata naša država. Oživljenje gospodarstva, ki se kaže v inozemstvu pa tudi pri nas, zahteva od-

stranitev ovir v mednarodni izmenjavi dobrin in med te ovire spadajo tudi klirinški. Besedilo novega klirinškega sporazuma upošteva vse izkušnje, ki smo jih imeli v teku petletnega izvajanja starega sporazuma, in je po svojih določbah nekoliko obsežnejše. Švicarski frank ostane nadalje osnova za obračunavanje. Tudi v novem sporazumu je zajamčena možnost kompenzacij. Ohranjena je tudi določba, da je dolžnik razrešen obveznosti šele tedaj, ko njegov upnik v celoti prejme znesek, ki mu ga je dolgoval. So pa nekatera vprašanja, ki so v novem sporazumu drugače rešena. Predvsem gre tu za svoboden odstotek, to je za oni del vplačil pri švicarski Narodni banki, ki se stavlja naši Narodni banki na razpolago v devizah, da lahko izpolnjuje finančne obveznosti nasproti Švici. Po starem sporazumu nam je Švica plačala 20% v devizah, po novem sporazumu pa se ta odstotek poveča na 27%. V zvezi s tem povečanjem odstotka bomo v bodoče imeli od našega izvoza v Švicco dovolj deviz za anuitetno službo dolgov jugoslovenskih javnopravnih teles v Švici. Predvsem gre tu za anuitetno službo dolgov, ki jih ima Država hipotekarna banka v Švici (7% posojilo iz leta 1924., 7% posojilo iz leta 1927.). Povoljno je urejeno tudi vplačanje deviz za nakazila naših dijakov, ki študirajo na švicarskih visokih šolah in stroškov za jugoslovenske posetnike švicarskih zdravilišč in letovišč. Predvidena je tudi možnost, da se izdajo posebni ukrepi za primer, če bi se ravnotežje klirinškega računa spremenilo v škodo ene ali druge stranke.

Glede blokiran dinarjev pa določa novi sporazum, da se vsaj znesek na račun blokiran dinarjev prenese na nov klirinški račun in da se dostavi švicarski Narodni banki poročilo o kronološkem redu izvršenih vplačil v Beogradu. Tako bomo takoj v početku v novem klirinškem računu imeli klirinški dolg nasproti Švici, čimer bo odpadla za naše izvoznike nevarnost, da bi morali čakati na izplačilo klirinških terjatev. Čim bo švicarski uvoznik svoje obveznosti poravnal na klirinški račun, bo naš izvoznik vsaj v prvi dobi takoj lahko prejel ustrežajoči znesek v dinarjih.

V trgovinskem sporazumu, ki je bil istočasno podpisan, je določeno, da za čas trajanja klirinškega sporazuma ne smemo za švicarsko blago uporabljati uvozne kontrole. Med drugim vsebuje ta sporazum določbe glede kontingentov za uvoz našega blaga v Švicco. Kontingent za izvoz jaje v Švicco je določen na 350 vagonov letno. Dobil smo tudi kontingente za sadje in povrtnino. Glede živine in drugih proizvodov pa je prepuščeno, da to vprašanje sporazumno urede pristojne ustanove v Beogradu in Bernu. Tudi se ni rešeno vprašanje izvoza 5.000 vagonov kore, ki bo kasneje rešeno, ko se vrne predsednik švicarske delegacije iz Rumunije.

Gradnje novih železnic in druga javna dela

Gradnja novih železnic in druga javna dela. Ponovno smo že poročali o pripravah za gradnjo železnice Kraljevo - Čačak - Valjevo - Tuzla - Banjaluka, odnosno prve etape te železnice od Kraljeva do Čačka. V tej zvezi smo tudi poudarili, da bi morala imeti prednost gradnja železnice Črnomoelj - Vrbovsko, ki je med programi, ki se bodo gradila v 4. uredbi o gradnji novih železnic od lanskega leta označena na prvem mestu. Pred dobrim mesecem je »Slovenec« skušal omiliti naše ugotovitve poudarjajoč, da ni res da bi bil sklenjen sporazum glede gradnje proge Kraljevo - Čačak - Valjevo in da so stavljene šele ponudbe za gradnjo te proge. Obenem pa je poudaril, da se intenzivno vodi pogajanja za financiranje proge Črnomoelj - Vrbovsko, za katero je generalni načrt že odobren in se sedaj dela na detaljnem načrtu.

Najnovejša informacija pa kaže, da vprašanje proge Kraljevo - Čačak mnogo hitreje napreduje nego vprašanje železnice Črnomoelj - Vrbovsko. Proga Kraljevo - Čačak so namreč te dni pričeli že graditi. Beograjski »Jugoslovenski kurir« poroča, da je finančno ministrstvo odobrilo kredit 38 milijonov Din za gradnjo normalne proge Kraljevo - Čačak poleg obstoječe ozko-kojnice proge. Prva dela so že pričela in bo po načrtu ta proga v dolžini 33 km končana sredi prihodnjega leta. Gradi pa to železnico prometno ministrstvo odnosno oddelek za gradnjo novih železnic in lastni režiji.

Elektrifikacija proge Sušak - Škriljevo
V zvezi s gradnjo železnice Črnomoelj - Vrbovsko pa je razveseljivo poročilo s Sušaka, ki pravi, da bo te dni rešeno vpra-

bila razvoju planinarstva v Kamniških planinah napravljena nova velika usluga.

Turiste, ki ljubijo mir in pokojnost v lepem planinskem kotu ob izviru, zelo motijo avtomobili in motocikli, ki pridirajo do bistriškega doma. Zelena trata okrog doma, nad katero se tako rado naslaja okrog pravega ljubitelja prirode, je včasih zatrpana z avtomobili kakor na kakšni razstavi. Neko nedeljo smo našli hkratu dvajset vozil pred bistriškim domom. Nič čudnega, če je ob takem prometu včasih trata okrog doma tako razorana, da kmalu na njej ne bo več opaziti zelenila. Slovensko planinsko društvo se tega zaveda v polni meri, zato je že izdelalo načrt, da v trikutu med cesto, ki vodi v lovski dvorec, napravi primeren prostor za parkiranje vozil. Korporacija je planinskemu društvu odstopila svet pod ugodnimi pogoji, tako da bo naobčarano, če v kratkem realiziran, stroški pa bodo kriti v teku par let z malenkostno pristojbino.

Zgrajena bo najbrž tudi pokrita lopa za shranbo koles, ki so danes najpogostejše vozilo na bistriški cesti. Za poslednje tri praznike je prišlo najmanj 500 kolesarjev v Bistrico, drugače pa jih lahko marsikatero nedeljo naštejete čez cesto. Kolesarji bodo morali svoja kolesa odložiti pred mostom, tako da posej nobeno vozilo ne bo prišlo na zeleno trato pred bistriški dom, kjer bo spet zavladal neskaljeni planinski mir. Tako bo na najlepši način rešeno preeve vprašanje, zaradi katerega je med planinci že večkrat nastalo nesoglasje, ker se nekateri odločno potegujejo, naj Bistrica ohrani svoj mirni planinski značaj. Vsi bomo z zadovoljstvom sprejeli več, da se je od besedov in načrtov prešlo tudi k delu.

šanje elektrifikacije proge Škriljevo - Sušak. Elektrificiran del proge bo znašal 12 kilometrov. Ta elektrifikacija je zaradi intenzivnega prometa in znatnega padca v tunelu nujno potrebna ne samo v interesu osebnega prometa, temveč tudi v interesu tovornega prometa. Stroški bodo znašali okrog 23 milijonov Din. Rešiti je treba samo še vprašanje dobave električnega toka. Po informacijah s Sušaka se vodi pogajanja zaradi dobave toka s tvornico papirja Smith & Meynier na Sušaku, ki ima veliko elektrarno.

Z odlokom ministrskega sveta od 22. aprila t. l. je bil razdeljen na banovine znesek 70 milijonov Din iz posejila, ki ga je država sklenila pri Državni hipotekarni banki na podlagi dohodkov državnega fonda za javna dela, ki bodo prišli v letih 1937 do 1939. Dravska banovina bo dobila 8 milijonov Din. Banovine so bile pozvane, da predložijo programe javnih del, ki se naj izvedejo iz teh sredstev. Ti programi so bili proučeni v gradbenem ministrstvu in so sedaj s malimi spremembami odobreni. Predvidena so predvsem dela za popravila in za ureditev cest, za regulacije rek, za ureditev hudournikov in za gradnjo vodovodov.

Naš plačilni promet z Nemčijo

Naša Narodna banka že skoro mesec ne objavlja podatkov o gibanju klirinških saldo, zlasti z Nemčijo in Italijo. Prej je objavljala vsak četrtek stanje teh klirinških. Kakšni razlogi so Narodno banko dovedli do tega, da je ustavila objavljane teh podatkov, nam niso znani. Vsekakor pa se nam zdi, da je Narodna banka dolžna obveščati naše izvoznike in uvoznike o stanju klirinških, že zaradi tega, da se vedno ravna po tudi zaradi tega, ker ne gre, da bi bili ti podatki dostopni le onim, ki imajo boljše zveze bodisi doma ali v Berlinu. Objavljanje teh podatkov pa je tudi v interesu pravilnega razvoja plačilnega prometa, kajti izvozniki, ki vidijo iz tedenskih objav, da se n. pr. saldo naših terjatev dviga, bodo postali bolj opretni pri sklepanju novih uvoznih kupčij, uvozniki pa iz teh podatkov lahko sklepajo, ali po pričakovati dviganje ali padanje tečajev v pričetku klirina. Ti podatki tudi niso tajni v drugih državah, vendar nima vsak izvoznik možnosti, da se sproti informira. Neobjavljanje tedenskih izkazov o saldu aktivnih klirinških omogoča torej onim, ki imajo boljše zveze, da so informirani o pravem stanju in da lahko pravilno disponirajo, medtem ko večina manjših izvoznikov ne dobiva nikakršnih informacij in mora sklepati kupčije z večjim rizikom. Zato pričakujemo, da bo Narodna banka uvedla zopet staro prakso objavljanja tedenskih izkazov.

Beograjski »Jugoslovenski kurir« je prejel od obračunskega zavoda v Beogradu informacijo, da je saldo naših klirinških terjatev padel že na 20 milijonov mark, medtem ko je pred meseci znašal še 35 milijonov. Nadalje poroča omenjena agencija informacijo, da se pripravlja sprememba plačilnega prometa v Nemčijo, in sicer z uvedbo kompenzacijskih kupčij. Sistem kompenzacij naj bi omogočil stalnejše razmere pri izvozu v Nemčijo in uravnoteženje medsebojne trgovine. V tej zvezi naj bi se tudi določili kontingenti za izvoz v Nemčijo za najvažnejše proizvode, med dru-

gim tudi za les. O tem bo razpravljala skorajko jugoslovenski stalni odbor, ki se sestane septembra v Dubrovniku.

Zmanjšanje salda naših terjatev v Nemčiji nam sedaj omogoča, da lahko zopet v večjem obsegu izvažamo v Nemčijo. Po beograjskih vesteh se Prizad še pogaja z Nemčijo zaradi prodaje 500 vagonov kore, ki naj bi se dobavila še v teku julija. Baje bo Prizad že te dni pričel dobavljati to blago, ker je na trgu že nastopil kot kupce kore, kar je imelo za posledico, da se je cena korezi okrepila.

Gospodarske vesti

Gradbena dela. Banska uprava je razpisala licitacijo za oddajo gradbenih del za gradnjo železobelonekega mostu v Pušlatu preko Poljanske Sore (proračun 510.800 Din) in licitacijo za dobavo in postavlitev novega parnega kotla v kotlovnici Splošne državne bolnišnice v Ljubljani (proračun 353.500 Din). Metalno akcijonarsko društvo d. d. v Ljubljani bo na tovarniškem zemljišču v Celju-Gaterju postavilo novo tovarniško poslopje za izdelovanje ultramarina in bo komisijski ogled na mestu samem 16. julija.

Likvidacija Zadruga bačje. Za 26. julij je sklican v posvetovalnici Mestne hranilnice Ljubljanske občine zbor Zadruga banke v Ljubljani, ki bo sklepal o likvidaciji družbe. Banka je svoje posle zadnja leta še skoro docela likvidirala in gre le še za formalni sklep o likvidaciji.

Poravnava postopanje je uvedeno o imovini Tomaža Breznika, trgovca z mešanin blagom v Ptuj (poravn. upravnik dr. Jurij Sluga, odv. v Ptuj; poravnalni narok 11. avg. ob 10. prijavi rok do 4. avg.).

Dobave. Direkcija drž. železnice v Sušici sprejema do 10. t. m. ponudbe za dobavo 2.000 kg jekla. Direkcija drž. rudnika Ugljevik sprejema do 10. t. m. ponudbe za dobavo raznih vijakov, žičnikov, čepcev, železne verige in dr., do 15. t. m. za dobavo lopat, do 20. t. m. za dobavo manesmanovih cevi, do 22. t. m. za dobavo kompozicije za spajanje žice in do 25. t. m. za dobavo pisalnega stroja. Direkcija državnega rudnika v Kalniku sprejema do 14. t. m. ponudbe za dobavo raznih cevi, do 14. t. m. za dobavo smrekovih hlodov, do 21. t. m. za dobavo električnih motorjev, centrifugalne črpalke in registriranega barometra. Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 23. t. m. ponudbe za dobavo stearinskih sveč, do 2. avgusta za dobavo kuhinjske posode in do 3. avgusta za dobavo razne posode in jedilnega pribora. Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 24. t. m. ponudbe za dobavo raznih predmetov za čiščenje, sode, mila sveč in dr.

Licitacije. Dne 9. t. m. bo v Intendanturi štaba dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo razne ljudske hrane (mašč. olje, fižol, krompir in dr.). Dne 10. t. m. bo pri upravi vojno-tehničnega zavoda v Kragujevcu licitacija za dobavo železnih zakovic, 13. t. m. pa za dobavo konjske žime. Dne 10. t. m. bo pri režijski komisiji tehniške komisije št. 1 na Vrhniki licitacija za dobavo razne pocinkane žice.

Borze

Na ljubljanski borzi so se danes avstrijski šilingi trgovali po 8,54, medtem ko je bilo za angleške funte povpraševanje po 238. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.5050 in v angleških funtih po 2,38, medtem ko so se grški boni nudili po 32,625, klirinške nakaznice na liru pa po 2,15. Nemški klirinški čeki so se za malenkost podražili in stanejo v Ljubljani 12,64, v Beogradu 12,65 in v Zagrebu 12,63 odnosno za 15. avgust 12,58, za 15. oktober 12,5250 in za konec oktobra 12,58.

Na zagrebškem elektnem tržišču je Voja škoda pri mirni tendenci notirala 407 - 409 (v Beogradu je bil promet po 408). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov, promet pa je bil zabelžen v delnicah PAB po 196.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2395,16 - 2409,76, Berlin 1747,58 - 1761,41, Bruselj 733,95 - 739,01, Curih 996,45 - 1008,52, London 215,55 - 217,61, Newyork 4323,51 - 4359,82, Pariz 168,11 - 169,55, Pariza 151,93 - 153,04, Trst 228,44 - 231,53.

Curih. Beograd 10, Pariz 16,92, London 21,6725, Newyork 436,8750, Bruselj 73,5750 Milan 23, Amsterdam 240,05, Berlin 175,25 Dunaj 81,80, Stockholm 111,76, Oslo 106,90 København 96,7750, Praga 16,25, Varšava 82,95, Budimpešta 86,25, Atene 3,95, Bukarešta 3,25.

Effekti

Zagreb. Državne vrednote: Voja škoda 407 - 409, 4% agrarne 52 - 52,25, 4% sevrne agrarne 51,50 den., 6% beguške 75,50 den., 6% dalm. agrarne 73,50 den., 7% stabiliz. 86 - 87,25, 7% hip. banka 99,50 den., 7% Blair 85 - 86, 8% Blair 93,50 - 95,50 delnice: Nar. banka 7150 den., PAB 195 - 196, Trboveljska 225 den., Sečurana Osijski 170 - 180, Osijska tjevaonica 185 - 190, Dubrovačka 365 den., Jadranska 375 den.

Beograd. Voja škoda 408,50 - 408,75 (408), 4% agrarne 52,25 - 52,75, 4% sevrne agrarne 52,50 den., 6% beguške 76,50 den. (76,50), 6% dalm. agrarne 74,25 - 74,75, 7% stabiliz. (87), 7% Drž. hip. banka 100 - 101 (100), 7% PAB 85,50 - 86, 8% Blair 94,75 - 96, PAB 194,50 - 195 (194,50).

Blagovna tržišča

ZITO

+Chicago. 7. julija. Začetni tečaj: pšenice: za julij 124, za sept. 126 za dec. 28,50; koreza: za sept. 113,50, za dec. 84.

+Winnipeg. 7. julija. Začetni tečaj: pšenice: za julij 147,125, za okt. 140, za dec. 136,50.

+Novosadska blagovna borza (7. t. m.) Tendence stalna. Pšenica, baška, sremska, slavonska 169 - 171; banatska 168 - 170. Oves: baški, sremski, slavonski 100 - 102,50. Jecmen: baški in sremski 64 kg 114 - 116. Rž: baška 144 - 146, Koreza: baška in sremska 91 - 92, banatska 89 - 90; Moka: baška in banatska »0g« - in »0g« 252,50 - 262,50; »2« 232,50 - 242,50; »5« 212,50 - 222,50; »6« 182,50 - 192,50; »7« 152,50 - 162,50; »8« 110 - 115. Otrobi: baški, banatski 86 - 93.

+Budimpeštanska terminska borza (7. t. m.) Tendence slaba. Koreza: za julij 11,38 - 11,40, za sept. 11,68 - 11,70.

BOMBAZ

+Liverpool. 7. julija. Tendence stalna. Zaključni tečaj: za julij 12 (prejšnji dan 12,01), za okt. 12,06, (11,99), za dec. 12,02 (11,98).

„Le naprej brez miru!“

Krasno uspeli sokolski nastop v Mengšu

Mengoš, 6. julija.

Tako lepe sokolske svečanosti, kakršne je bil nedeljski nastop, ne pomeni Mengoš že dolgo leta. Za praznik so se Mengoš dostojno pripravili. Skoro z vseh hiš ob cesti, po kateri je šla povorka, so plapolale državne zastave. Na čelu sprevoda, v katerem je bilo preko 350 pripadnikov Sokola, so nosili prapore iz Mengša, Kamnika in Domžal. Sledilo je članstvo v krogih, članice, naraščaj in deca ter člani v civilu s svojo državno trobojko. Prebivalci so Sokole navdušeno pozdravljali in obiskali s cvetjem in zelenjem. Po povorki je članstvo in ostale goste pozdravil pred sokolskim domom starosta mengškega Sokola br. Ljotze Kanc, ki je Sokole v bodrinem govoru vzpodbujal še k vstrajnejšemu delu in k še bolj poštovanju zvestosti sokolski ideji. Svoj lepi govor je končal z vzklikom starešini jugoslovenskega Sokola, kralju Petru II. Sledila je telovadba na letnem telovadišču. Nastopili so vsi oddelki. Navdušenje mnogobrojnega občinstva se je stopnjevalo od točke do točke in je doseglo vrhunec, ko so člani in članice domačega društva skupno izvajali »Morje Adrijanskega«.

Po telovadbi je bila veselica ob svokih moravskih godbe in harmonik mladih bratov Koscev.

Uspeli nastop naj bo mengškemu Sokolu s starostu br. Kancem na čelu vna vzpodbuda k še vstrajnejšemu delu. Mengški Sokol pa bo šel ta nastop za enega svojih najlepših.

Lep sokolski praznik v Logatcu

Logatec, 6. julija.

»Jutro« je na kratko že poročalo o krasno uspelen nastopu Sokolskega društva v Dolenjem Logatcu. Bil je to običajni letni nastop, a spremenil se je v veliko sokolsko manifestacijo. Na sporedu ni bilo slavnostnega sprevoda, kako številna pa je bila udeležba sokolskih pripadnikov, se je videlo pri zboru ob začetku nastopa, ko je lepo letno telovadišče napolnilo nad 300 telovadečih članov, članice ter mladih Sokolov in Sokolice. Z netelovadci vred se je ta dan zbralo v Logatcu gotovo več ko 500 sokolskih pripadnikov, poleg njih pa še več sto domačinov in okoličanov.

Starosta Sokolskega društva br. Senica je kratko nagovoril zbrani sokolski bataljon, pozdravil vse navzoče in pozval Sokolstvo, da neomajno ter še z večjo ljubeznijo in poštovanostjo nadaljuje delo za kralja in domovino. Gasilska godba iz Cerknice, ki je zelo dobro spremljala vse točke telovadnega nastopa, je po govoru br. staroste zaigrala državno himno, nato pa še pesem sokolskih vsilj, ki so jo v močnem zboru peli vsi navzoči.

Vrstili so se nato telovadni nastopi vseh oddelkov, pod vodstvom načelnika br. Babnika in načelnice s. Vidmarjeve. Sokolovi so tudi pripadniki sosednjih bratških društev, vendar pa je mnogo nad polovico nastopajočih postavilo domače društvo samo, saj ima okrog 180 telovadečih pripadnikov. Vse točke so bile posrečene in so žele iskreno priznanje gledalcev, ki se jih je zbralo gotovo nad tisoč. Pozornost so zbuiali zlasti tudi člani na orodju. Izvajali so vaje, ki so se nedavno veljale za vrhunske vaje mestnih društev. Pokazali so s tem, kako zelo se je Sokolstvo tudi v tehničnem pogledu razvilo in okrepilo.

Ob koncu javne telovadbe so se vsi telovadeči vnovič zbrali na telovadišču. Nagovoril jih je v imenu istega dne dopoldne izvoljenega starešinstva ljubljanske župe br. Luce Straus iz Ljubljane. Sporočil jim je pozdrave župe in jim v nazornih besedah predložil, kako ravno današnji čas zahteva podvojene udanosti in poštovanosti za sokolsko idejo. Njegov govor je bil sprejet z vihranim odobravanjem, od Sokolstva in občinstva zapeta stara sokolska himna »Hej Slovanci« pa je zaključila sijajno uspelo prireditve.

Ob igranju salonskega orkestra domačega Sokolskega društva se je razvila živahna prijateljska zabava, ki je še bolj utrdila bratske vezi med pripadniki našega obsejnega Sokolstva.

Uspeli nastop treh sokolskih čet pri Mali Nedelji

Javni nastop, ki so ga priredile sokolske čete Mala Nedelja, Sv. Duh na Stari gori in Sv. Jurij ob Ščavnici v nedeljo 4. t. m. po polodne pri Mali Nedelji, je bil dokaz, da je vzvišena sokolska ideja promikla med najširše ljudske sloje našega podeželja, kjer je ukoreninjena tako trdno, da je niti današnje ostre borbe proti sokolstvu ne bo do iztreblje. Pod modro - belo - rdečim praporom je pri Mali Nedelji zbrano sokolsko članstvo vnovič objubilo, da boče ostati zvesto sokolstvu ter se boriti za težko priborjeno svobodo in bratsko enakost. »Prav ta prapore, je dejal starosta čete br. Čeh v svojem govoru, »nas spominja blagopojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, čigar jugoslovenska zastava nam naj bo simbol močne in nedeljive Jugoslavije.«

S hiš so plapolale državne trobojke, ko je prihajalo članstvo od blizu in daleč, da skupno z Malonedeljskimi manifestira za sokolske ideje. Razmerno veliko telovadišče na prostem so do zadnjega kotička napolnili oddelki sokolskih pripadnikov, ki so prikorakali k pozdravu zastave. Zbrano članstvo in številno občinstvo je nagovoril starosta br. Čeh, in ju izpodbujal k sokol-

skemu delu, kakor ga je naročil blagopojni kralj in prvi Sokol Aleksander I. Svoj govor je končal s krepkim sokolskim »Zdravo« prveemu starosti Nj. Vel. kralju Petru II. Nato je godba zaigrala državno himno in sokolsko »Hej Slovanci«, katero je spremljavo godbe pelo vse članstvo. Sledilo so dobro izvedeni nastopi vseh oddelkov, in sicer najprej moškega in ženskega naraščaja (33), nato pa moške deca (16). Gledalce je zlasti zanimala posebna točka ljutomerskih naraščajnic »Baruške«. Domače članstvo je nastopilo s posebno točko deveterico in s vrsto na drogu. Zatem je sledil oddelek domače moške in ženske deca (25), nato pa je petorica članov iz Ljutomer izvedla od br. Pohla skombinirane Murnikov proste vaje iz lanskega leta. Ker je bilo telovadišče premajhno, sta oddelka članov in članov nastopila posebej, in sicer 28 članov in 42 članov.

Po temu sporedu je sledilo številno domače in okoliško občinstvo z velikim zanimanjem, saj so se vsi bratje in sestre potrudili, da so nudili gostom dosti razvedrila. Izredno lep uspeh te prireditve je gotovo najlepše zadoščenje vsem bratom in sestram. Le tako naprej za sokolskim praporom!

Poljski Sokol si prizadeva, da pride šimprej do svojega doma: kar ima v načrtu za Petrovo pelletko. Prvi izdatnejši prispevek, ki naj bi pripomogel še mlademu društvu do razmaha, naj bi dala tombola, ki jo priredi poljski Sokol v nedeljo 11. t. m. pri br. Mahoriču. Vemo, da se tombole pri nas dobro obnesejo: pa bo gotovo uspeh tudi tokrat. Tombolji pričakuje moštvenilne udeležbe od vseh strani, ker je to v vseh 6 letih obsejala društva prva lotvrsna prireditev. Sicer pa čakajo srečnice: prav lepi dohiti. Med drugimi tudi 3. kolesa, plug, seženj drv, vreča moke, premog itd. - Pridite, Sokol vas vabi!

RADIO

Četrtek, 8. julija

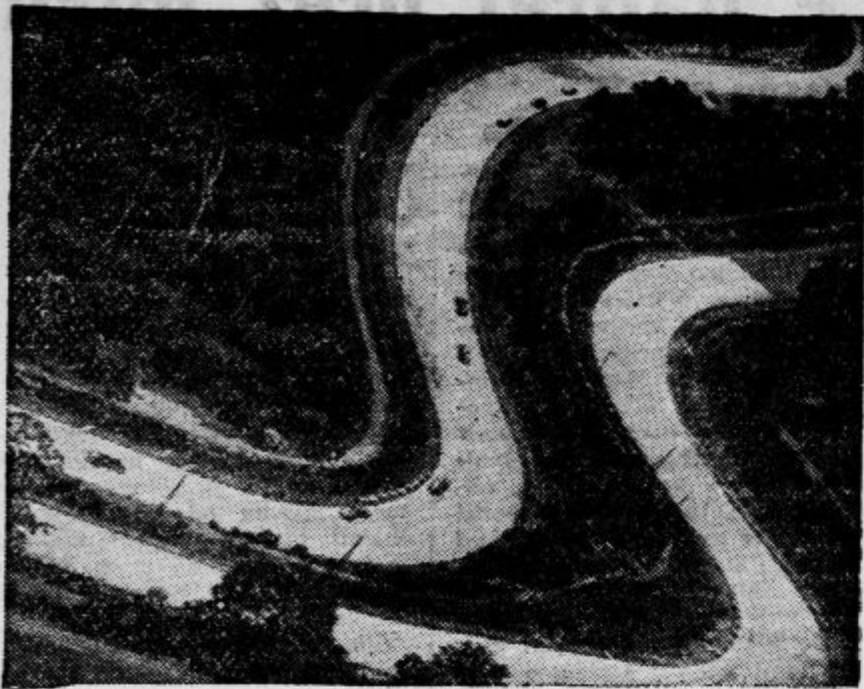
Ljubljana 12: Slavne pevke (plošče). — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13:15: Koncert baletne glasbe (plošče). — 14: Vreme, borza. — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nac. ura: Zena v naši kriminalni statistiki (g. Boris Bognolo). — 19:50: 10 minut zabave. — 20: Honegger: Pacific, simfonična slika (plošče). — 20:10: Javna dela v dravski banovini (Udruženje jugos. inž. in arhitektov). — 20:30: Večer operne glasbe. Sodeluje g. Jean Franci (tenor), Radio orkester in prof. M. Lipovšek (klavir). — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22:15: Vesela glasba (Radio orkester).

Petek, 9. julija

Ljubljana 12: Iz naših krajev in gajev (plošče). — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13:15: Širom Jugoslavije (Radio orkester). — 14: Vreme, borza. — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19:30: Nac. ura - Ljubomir Nedić kot književni kritik. — 19:50: Zanimivosti. — 20: Udovčeva in Lauševa (plošče). — 20:10: Kmečka žena (gdč. Kristina Halnerjeva). — 20:30: Koncert veselih pesmi in arij poje ga. Pavla Lovševa, pri klavirju prof. Marjan Lipovšek, vme, koncert Radio orkestra. — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22:15: Angleške plošče.

Beograd 17:20: Klavirski koncert. — 17:50: Plošče. — 18:10: Orkestralni koncert. — 20: Prenos iz Zagreba. — 22

Avtomobilska cesta iz ptičje perspektive

Francoski avtomobilski klub je te dni priredil prvenstveno dirko svojih članov na cesti avtodroma v Montheryju. Zmagal je Louis Chiron, ki je vozil s povprečno brzino 132 km na uro. Na sliki je videti eno za drugim vozila tekmovalcev: Chirona, Sommerja in Comottija.

Veleletala nad Oceanom

Začetek rednega prekomorskega prometa z angleškimi in ameriškimi hidroplani preko Atlantika

V Foynesu na Irskem se je te dni dvignilo v zrak angleško veleletalo »Caledonia«. Odletelo je proti Bootwoodu na Novi Fundlandiji. Ob istem času je v Ameriki startal ogromni hidroplan »Clipper« k poletu na Irsko. To je prvi poskus rednih anglo-ameriških poletov čez Atlantski ocean. Letala bodo prevažala potnike in prenašala pošto.

Ameriška novoporočenca

Franklin D. Roosevelt, sin ameriškega predsednika in Ethel Dupontova, ki sta postala te dni mož in žena, na izletu z avtomobilom

Poroka v »Sovjem gnezdu«

Poroka Rooseveltovega sina z Ethel Dupontovo, hčerjo največjega ameriškega oboroževalnega magnata in multimilionarja, je bila najsijajnejša, kar so jih kdaj imeli v Ameriki. Izvršila se je na posestvu Dupontovih, ki se imenuje »Sovje gnezdo«. Veliki park tega posestva in vsi prostori so bili belo ožarjeni. Vrt je bil poln belih cvetlic, a stene vile so prevlekli z belo svilo.

Kakor daje bivača ga. Simpsonova prednost modri barvi, tako ima Ethel Dupontova, sedaj Rooseveltova, rada belo barvo. Celo svatje so prišli na svečanost v belih frakih, o belih toaletah dam pa ni treba niti posebe govoriti. Ves nakit neveste in svatov so bili samobeli biseri in demanti.

Povabili so skupaj 1300 oseb, poročne pojedine pa se je udeležilo le 200 oseb. Igralo je osem orkestrrov in ob tej priliki so predvajali prvič tudi nov film. Popili so 600 steklenic sekta, 750 steklenic raznih vin in 300 steklenic likerjev ter kognjaka.

Vmešavanje in nevmešavanje

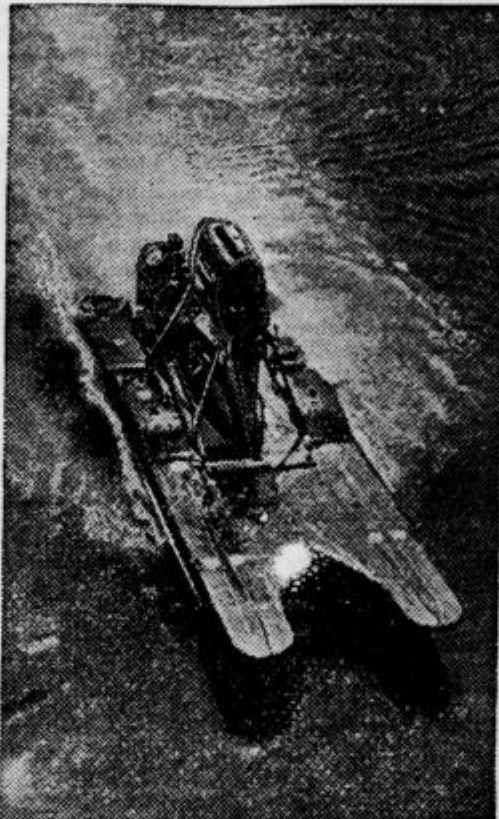
Angleški zunanji minister sir Anthony Eden je tudi, da bi omejil napetost zaradi španjske državljanske vojne

Underwood je umrl

V Massachusettsu je umrl John Underwood, lastnik istoimenske tvornice za izdelovanje pisalnih strojev. Rodil se je v Londonu. Njegov oče je bil učenec slovitega Faradaya in je izumil kopirno črnilo. John Underwood je napravil prvi pisalni stroj z vidno pisavo. Prejel je za svoj izum mnogo odlikovanj. L. 1910. je osnoval tvornico, kateri je stal na čelu do zadnjega. Pridobil si je ogromno imetje in si je zgradil v Massachusettsu prekrasen grad.

Zanimivo je vedeti, kako je prišel Underwood k svojemu izumu. Njegov življenjski cilj je bil izboljšanje pisalnega stroja, ki je bil prvotno namenjen za slepe. Zaradi tega je stopil v stik z mehaniki in tiskarji. Uspeh njegovega prizadevanja pa je bil, da je izumil najboljši pisalni stroj za vidce.

Najhitrejša motorka

V bližini Pavije so imeli nedavno preizkusne dirke z motorko na razdaljo 480 km. Ta motorka je rezala valove z brzino 90 km na uro

Kupujte domače blago!

„Požurite se, še živim!“

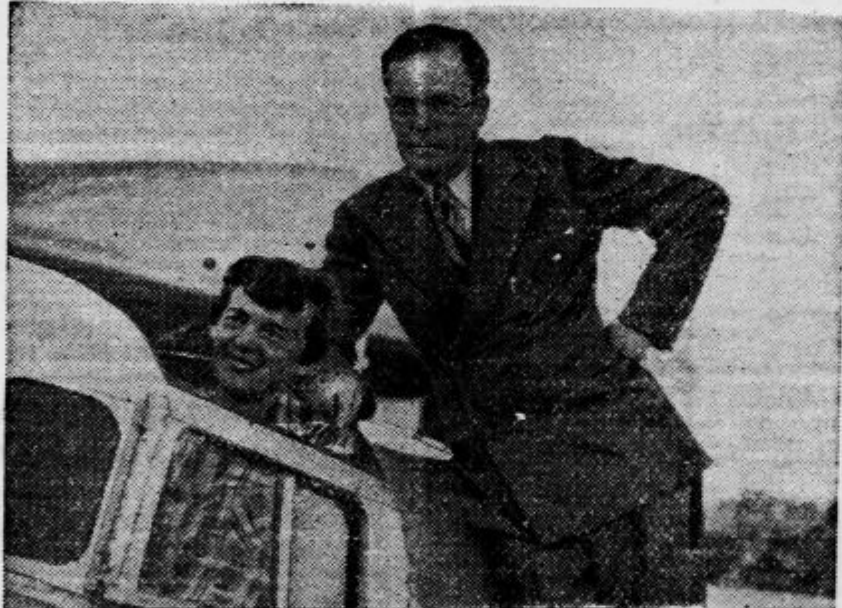
Nesigurne vesti o usodi Amelije Earhardtove

O usodi letalke Amelije Earhardtove in njenega spremljevalca še vedno ni zanesljivih vesti. Neki radio-amater v San Franciscu je baje ujel brezžično vest: »Še živim, toda požurite se! Nekaj drugi prejemnik je razločil klic: »50 do 128 poln vode, ni mogoče več vzdržati!«

Ce sta ta dva radiograma avtentična, potem ni dvoma, da se nahaja Amelija Earhardtova v skrajni stiski med življenjem in smrtjo. Amerika je sicer organizirala veliko reševalno odpravo, največjo ekspedicijo te vrste, ki jo pomeni svet. Toda veliko vprašanje je, če bo mogoče letalko najti in ji pomagati o pravem času. Na pomoč je odplula matična ladja s 57 letali, dalje štirje ruski, skupno 3000 mož ameriške mornarice. Te ladje vozijo z največjo brzino proti domnevni kraju nesreče v bližini

Howlandskih otokov v Tihem oceanu.

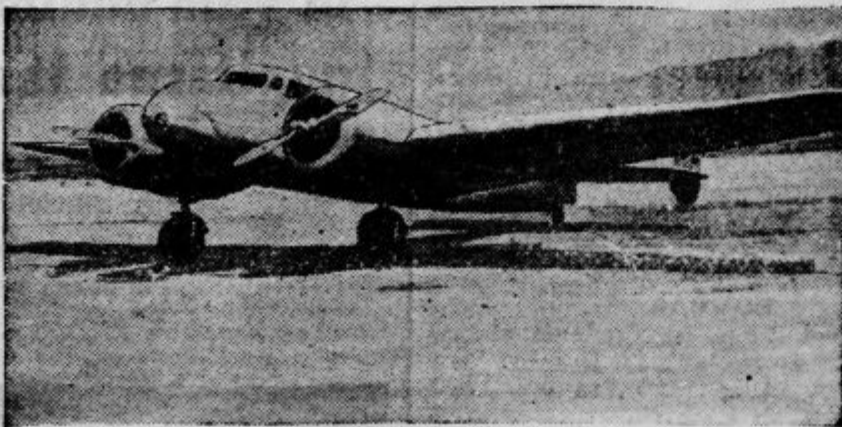
Tehnični svetovalec Earhardtove Paul Mantz, ki je v New Yorku, tolaži ameriško javnost z izjavo, da ima letalka gumijast coln in za štirinajst dni živeča ter destilacijski aparat za čiščenje morske vode. Seveda pa ni gotovo, če vse to zadostuje za rešitev iz položaja na razburkanem morju. Poročnik ameriške mornarice Harvey, ki se je odpeljal s Honolulu iskat izgubljeno letalko, se je moral vrniti zaradi viharnega morja. Pravi, da ni dosti izgledov za rešitev ženskega Lindyja. Po njegovi sodbi je usoda Earhardtove in njenega spremljevalca Noonana toliko kakor zapčaten. Poročnik Harvey pravi, da je Tih ocean te dni prizorišče takšnih viharjev s snežnimi mežji in dežjem, kakor se le redko dogaja v tem letnem času.

O letalki Ameliji Earhardtovi ni zdaj nobenih vesti, zato narašča od ure do ure bojazen za njeno življenje. Na sliki: Založnik Palmer-Putman s svojo ženo Amelijo Earhardtovo, fotografirana v kopališču Miami letos 1. junija

Earhardtova se je spustila na morje domnevno pri Howlandskem otočju

Letala, ki je nosila Amelijo Earhardtovo najbrže v smrt...

Dve častitljivi japonski bračli

Totki Ito iz Nagoje je najstarejši japonski prebivalec. Zdaj šteje 110 let. Na svojo 110. rojstni dan je potoval k svojemu 83letnemu sinu v Tokio. Oče in sin sta videti še prav krepka in zdrava

Kralj brez kraljestva

V nedeljo so v Varšavi ustoličili Januša III.

Pred 30 tisoč gledalci je bilo prošlo nedeljo v Varšavi kronanje ciganskega kralja v navzočnosti tridesetih »senatorjev«, kakor imenujejo cigani svoje starošine. Kronali so novega ciganskega kralja iz rodbine Kwiekov. Novi kralj je dobil pri kronanju ime »Januš III.«. Ceremonija je bila na varšavskem stadionu ob svetlobi obločnic. Prireditelj je bila tako privlačna, da so ji prisostvovali celo mnogi člani diplomatskega zbora pri varšavski vladi.

Vsa reč se je vršila po natančno določeni predpisih ciganskega ceremonijala. Intronizacija je izvedel varšavski škof grško-pravoslavne cerkve. Posadil je Janušu III. na glavo srebrno krono, ga ognil s purpurinim plaščem ter mu dal v roko kronske insignije, okrašene z burbonskimi lilijami.

Po kronanju je bila velika veselica. Kronani vladar ciganskega rodu je prisegel poljski državi zvestobo, nato pa je obhodil s spremstvom ves stadion. Pri tem so 21 krat ustrelili iz možnarjev. Prireditelj je zaključil čaradaš, katerega je pisal tudi novozvoljeni kralj. Po plesu se je nadaljevalo cigansko veselje z bengaličnimi ognji, ki je trajalo pozno v noč.

Janoš Kwiek, novi ciganski kralj

Izreden dar za ženo Windsorskega vojvode

Zaponka z dvema demantom, dar kraljice Viktorije

Žena vojvode Windsorskega je prejela te dni iz francoskega mesteca Vencea dar, ki ji je napravil z njenim možem vred veliko veselje. Gre za dragoceno zaponko, ki ima dva izredno lepa demanta in ki je izdelana na roko. Ta lepi okrasek je bil nekoč last kraljice Viktorije in je prišel vojvodinji v roke na romantičen način.

Malemu zavitku, v katerem je bila zaponka, je bilo priloženo pismo 60-letne zabeznice Anne-Marie Fleuryjeve iz Vencea, ki opisuje zgodovino te dragocenosti. L.

1895. je potovala kraljica Viktorija po Franciji in je bila prisiljena, da se v malem kraju ustavi, ker se je zlomila os pri njenem vozu. Kraljica je prišla tedaj v hišo ge. Fleuryjeve, ki se je bila pravkar poročila, in je ostala v njenem domu dve uri. Dve leti pozneje je dobila Fleuryjeva iz Londona v zahvalo dragoceni dar s pismom, v kateri ji je kraljica sporočila, da je zaponko sama večkrat nosila. Fleuryjeva se je sedaj odločila, da daruje to dragocenost soprog novoporočenega vojvode.

Devetdeset milijonov volilcev v Rusiji

Volilni zakon po klasičnih načelih zapadne Evrope

Osnovni izvrševalni odbor komunistične stranke se je sestel te dni zadnjič pod vlado sedanje sovjetske ustave, da bi sprejel nove volilne zakone. Kdaj se bodo vršile volitve same, ni znano.

Predpisi novega volilnega zakona se držijo v glavnem klasičnih načel zapadne Evrope. Glavne točke določajo, da ima volilno pravico vsak sovjetski državljani, ki je dopolnil 18. leto, ki je duševno zdrav in ki volilne pravice ni izgubil po kakšni obsodbi. Tudi duhovni vseh veroizpovedi, bivši plemenitiši in kapitalisti, ki so po revoluciji izgubili volilno pravico, jo dobe z novim zakonom.

Priznana je samo ena stranka, in sicer komunistična. Kandidate lahko imenujejo vse zakonite sovjetske organizacije, strokovne organizacije, kooperative, znanstvene, športne in prosvetne zveze.

Vsakih 300.000 prebivalcev odpošlje enega zastopnika v unijski svet (nekakšna poslanska zbornica) in enega v narodnostni svet (zgornja zbornica).

Pri volitvi se mora volilec izkazati s svojim potnim listom ali drugimi listinami, nakar odda svoj glas tajno. Zmaga kandidat, ki dobi absolutno večino glasov. Če je potrebno, se vršijo lahko ožje volitve. Na da volitev so vsi delavci prosti dela.

Število volilcev Sovjetske unije cenijo na 90 milijonov. Seveda imajo ženske iste pravice kakor moški.

Moderen način pranja

je pranje s pralnim praškom

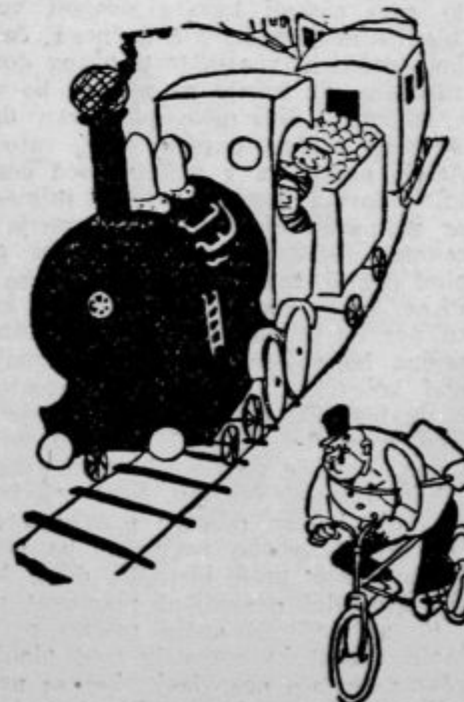
PERION

Uporabljajte ga in Vaše perilo bo hitreje in lepo oprano.

A NEKDOTA

Goslača Wilhelmija je povabila neka bogata rojakinja v Londonu na kavo. Kmalo potem, ko mu jo je servirala, je menila malo nemirno: »Gospod Wilhelmij, kje pa so vaše gosli?« Wilhelmij se je vlijudno priklonil in odvrnil: »Moje gosli prosijo, da jim oprostite. Ne pijejo kave.«

VSAK DAN ENA

»Vraga, ta vicinarna železnica nam bo s tempom svoje vožnje kmalu odžrla še to zaslužek, ki ga imamo s prevažanjem brzo-vozne robe našim naročnikom!«
»Ric et Race!«

Sadist iz Los Angelesa

V Los Angelesu so prijeli nekega 32-letnega čuvaja, ki je 27. junija izjavil v gozd tri deklice, jih oskrnul in nato umoril. Celico, v kateri je zaprt zločinec, so morali zastražiti s trojno stražo, kajti množice hočejo naskočiti jetniščino in sadiati linčati.

Kulturni pregled

Seliškarjeve Pesmi pričakovanja

Ob današnjem položaju slovenske lirike bi bilo treba sleherni novo knjigo poezije sprejeti s posebno skrbjo in pozornostjo. Čeprav včasih ponosno poudarjamo da ima naša knjiga izredno mnogo čitateljev (s razmeroma visoko proizvodnjo na knjižnem trgu bi to potrjevala), se moramo vprašati pred vsako novo zbirko poezije, koliko občin imajo naši liriki?

Paul Valéry pravi o čitatelju poezije: »Čitanje pesmi zahteva neko znanje poetike ali vsaj nekaj smisla za glasbene vrednote jezika. Prav gotovo pa zahteva prebranje pesnikov docela drugačnega čitatelja nego je čitatelj vsakdanje literature.« Neko znanje poetike dajejo srednje šole leto za leto, včasih temu se obična čitatelj lirike ne širi, in temu primeren je tudi položaj pesniške knjige na knjižnem trgu. Težje Valéryjeve izjave je vsekakor v slavo o karaktarni različnosti čitatelja poezije. Vprava paradoksalno se zdi, da je danes tako malo ljubiteljev vezane besede, če se spomnimo da je sleherna pesem zgoščen izraz mnogih doživljanj in občutij, neke vrste kondenzirana duševna hrana, katere majhna količina bi lahko zalegla za celo pole nevezane besede. Paradoksalno je to zato, kar sodoben človek nenehno toži, da ima malo časa za knjige; včasih temu najraje prebira zajetne romane, ki so pogosto samo zelo razveščena enov za kratke novele. Anatole France se neke čudi ljudem, da ne marajo novele, ki na nekaj straneh pove to, kar roman na več sto straneh; še več notranje vsebine, življenjske polnosti in lepote je zgoščene v liriki! F. X. Salda je l. 1933 pisal prijatelju, da ima iz vse literature se najraje liriko: »Ko se mi posreči, da slišim v širi verzlo, za kar drugi potrebujejo 40 verzov, tedaj se bom lahko pokojno iztegnil in umrl. Toraj kondenzacija, silna kondenzacija!«

Nedvomno je prav ta značaj lirike eden izmed vzrokov njenega današnjega nazadovanja. Z ene strani moderni liriki pretiravajo v zgoščevanju pesniške snovi, v subjektivizaciji izraza in simboliki besed. Z druge strani je današnji čitatelj pod vplivom poznanstva civilizacije, ki jo označujejo dir in silni efekti, otopel za subtilno glasbo jezika, za ritmično verzlo, za notranjo nasitenost pesniškega izraza, ki se mora šele v čitateljevi duši razkrojiti iz simbolnih zbirnih slik v preproste pesniške podobe. Skratka: čitanje pesmi (in pri tem mislim: resničnih, dobrih pesmi) je poslastica sodobnega čitatelja čez mero komplicirano. Odhod opažamo povsod, ne samo pri nas, da se lirika omejuje na ožjo občino ljubiteljev. Širše občinstvo je tedaj bolj ravnodušno nasproti stvaritvam pesnikov, ki so se pod vplivom modernih poetičnih vzorcev že sami oddaljili ljudstvu in se zapirli v posvečeno deželo svojih fikcij in sanj.

V tem času je torej pojav nove pesniške zbirke apel na naše občute, našo vest, našo literarno kulturo: Kaj bočeno z liriko? Ali se priznavamo njenim stvaritvam visok kot mesto v hierarhiji duhovnih vrednot? Ali se zavedamo — tudi izven občine ljubiteljev in kritikov — funkcionalne vloge pesniške literature v našem narodnem in socialnem obsevu? — Kajti za poetičnim filigranom, ki ga je nekoč dovolj smisel Cankar, stoji dandanes eden izmed obrazov večobraznega časa. Ubiti poezijo: subtilnost, odtenke — to je tendenca dobel!

V vzgoji za literaturo — in časiško referentstvo naj bi bilo ko, le vzgoje — je traba po šolsko ponavljati nekatere zane reči in delati didaktične uvode. V resnici nameravam posvetiti nekaj besed novi slovenski pesniški zbirki: Tose Seliškarjeve Pesmi pričakovanja (Slovenska matica, Ljubljana 1937, 112 str. 89).

Tose Seliškar se je l. 1923 s svojo zbirko »Trbovnic« na mah uvrstil med prve lirike naše povojne generacije. Sorazmerno naglo zmago je odločila z ene strani pesniška tvarina, ki je v svojo socialno tematiko ustrezala veliki modli povojnih let, z druge strani pa nova, smela forma, s katero je Seliškar premagal negativne novolarje. Podbeževskega po Nemcih posnetega ekspresionizma in si vzel iz teh formalističnih poizkusov samo to, kar se je zares pri-

galo novemu v socialni realizem usmerjenemu pesništvu očulju.

Pesmi pričakovanja so druga Seliškarjeva natisnjena zbirka. Izbrano so iz rokopisnih zbirk, ki imajo značilne naslove: »Socialne pesmi«, »Iz dnevnika komisarja za ljudsko štetič«, »Pisma iz ječe«, »Stekleno oko in »Eros«. V tej knjigi je dobil najboljše deli zbirke naslov »Človek z množico«, iz »Ljubli«. Zvonca je ponatisnjen ciklus »Iz dnevnika komisarja za ljudsko štetič«, štiri pesmi pripovedujejo o »Človeku v ječi« ciklus »Stekleno oko« obsega pet pesmi, iz »Erosa« pa je večje število motivov strnjenih v zadnji del zbirke z naslovom »Človek sam s seboj«. Druga knjiga Seliškarjeve poezije zajema pesnikovo tvorbo v letih 1924—1936 in nudi priložnost zanimive primerjave s »Trbovnicami«: primerjavo, ki kaže stopnje pesnikovega primerjavo, ki kaže stopnje pesnikovega rasti in dozorevanja.

Nedvomno bo revialna kritika izkoristila mikavno priliko take primerjave in pokazala zlasti na pesmih s socialno tematiko, kakor jih tolikanj nudi prvi del pričujoče zbirke. Koliko se je pesnikovo stvarjalno oko razširilo in poglajilo, koliko se je zgoštil in očistil modne navlake njegov pesniški izraz, ki je iz slepienega žongliranja z metaforami po okusu ekspresionizma do zorel k zmernejši in preprostejši novi stvarnosti.

Seliškar je tudi v tej zbirki zvest svojim rudarjem in steklarjem: vsemu našemu črnemu revirju, ki je dobil v njem, v M. Klopčiču in v prozaistu L. Mrzlu najznačilnejše literarne oblikovalce svojih usod v letih, ko nad njegovimi dolinami, da uporabim Seliškarjevo primerjo, piska na volle kosti trobentah gorja. Vendar posega pesnik tudi drugam: v sugestivni pesmi: »Moj oče opeva železnikega kurjača, v motivih »Predmestje« »Jutro v mestu«, »Večer v mestu«, »Hotele i. dr. izraza razpoloženja, ki učinkujejo s svojo svetlobo in senco kakor najboljše legorezi M. Sedeja. V pesmih »Služkinja piše«, »Poslednje pismo« in »Zagorev prebija njegova lirika v moderno balado tistega ideja nega formata, ki ga je vnesel v našo poezijo Anton Aškerc z »Ankrot. Tudi v ciklu »Iz dnevnika komisarja za ljudsko štetič« opeva Seliškar poezijo vsakdanjosti, življenje v stanovanjskih kasarnah v mansardnih stanovanjih in predmestnih hišah svet malega človeka, družabno ozračje mesne periferije, kakor ga je skušal v prozi naslikati Miško Kranjec v »Predmestju«. V nadaljnjih ciklih se Seliškarjeva poezija čedalje bolj osredotoča okrog stare in neprimamljive osi slehernega pesniškega doživljanja: okrog pesnikovega jaz. Tako postaja njegova poezija v »Človeku v ječi«, se bolj pa v »Steklenem oku«, ki opeva doživljanje bolnice in očne operacije, osebno — izpovedna ter dosega v eroičnem delu (»Človek sam s seboj«) najintimnejšo odmaknitev iz sveta socialne stvarnosti v intimni krog poedincevega življenja.

Tako se je z osebnim dozorevanjem pesnik približal razvil v poeta naših priid mestih in mesnega siromaštva, v glasnika neštetih zmogljivih usod in slinjenih duš, ki pričakuje sproščenja in rešitve, v izpovedovalca osebnih doživljanj in linhega intimnega življenja. Krog Seliškarjeve poezije se je v letih 1924—1936 močno razširil in njegova pesniška fiziognomija je šele s »Pesmimi pričakovanja« dobila zrelo podobo. Po poizkusih, ki jih je napravil Seliškar v smeri popolne objektivizacije svojega izraza (zlasti roman »Naslednji brodi«), je ta zbirka ponovno dokazala, da je Seliškar najmočnejši v poeziji, t. j. v subjektivnem in kondenziranem izrazu svojega doživljanja sveta in življenja. Če ga primerjamo z idejnim sorodnikom Klopčičem, vidimo, da Seliškar še vedno nosi materino znamenje prvotnega ekspresionizma, medtem ko je Klopčič, ki se je bolj učil pri domači in ruski poeziji formalno enolnejši in zato tudi izrazitejši pesnik. Seliškarjev vers-libre pada kdaj na kdaj v prozo — in sicer nič kaj posebno ritmično prozo. Te formalne disonance pa ne jemljejo vrednosti celotnemu delu, ki je s »Pesmimi pričakovanja« Seliškariju samo utrdilo njegovo odlično mesto v naši sodobni poeziji. —o.

smar so izvršili nekateri povojni seksuologi, med njimi Magnus Hirschfeld; vsekakor kažejo že razne zgodovinske pravosti, da imajo tako zvane »zasebna občutja« velik socialni vpliv ne samo zaradi svoje biološke funkcionalnosti, marveč tudi po svojih izrazitih psiholoških posledicah. Zaradi tega je zbiranje takega količnega gradiva prav tako potrebno za psihologijo množice, kakor je za fizično stran človeka potrebno raziskovanje njegovih telesnih izločkov.

Mičun M. Pavičević je z zbirko »Narodne pikanterije iz Jugoslavije« predložil zaskovalcem ogromno materiala te vrste: ljudskih rek, daljših in krajših pesmi lasivne vsebine, anekdot in povesti; uporablja je gradivo iz vseh pokrajin Jugoslavije in dodal ob koncu še nekatere primere iz kulturnega kroga naših manjšin (Arnavtov, Nemcev, Mađarov in Italijanov). Poleg raznih reči ter barev in barvanj je med dodatki tudi glosar najvažnejših slovenskih izrazov, ki si jih je ustvarila vita seksualis in ki kažejo, da je naše izrazoslovje v tej smeri tako razvito, kakor menda v nobeni drugi. Za psihologijo nedvomno zanimiva ugotovitve, če uvažimo, da se ta besedotvorna fantazija skriva pod krinko morale in spodobnosti.

Vsekakor nudi zbirka Mičuna M. Pavičevića, bolj kakor katerakoli dosedanja zbirka, vpogled v brezno nagnosnega življenja preproste ljudstva v vsej Jugoslaviji. Primerjavo med posameznimi pokrajinami ne kaže znanstvenih razlik, kar je umljivo, saj gre tu za izrazanje najodličnejših občutij in misli; vendar bodo raziskovalci lahko našli v kanalih velike psihične kloake nekatere značilne diferenciacije, ki utegnejo vsaj zdaleč ustrezati našim kulturnim pasovom (prim. orientalsko pornografijo in pornografijo alpskih dežel). Nadaljnje izsledke jim lahko mirno prepustimo.

Pri pregledavanju Pavičevićeve zbirke opažamo, da so se med narodno blago skoraj zagledano pristne provenience vrinili tudi očitni proizvodi pornografskih avtorjev, ki nimajo nič skupnega z ljudskim čustvovanjem in niso zato v nobenem oziru »narodni«. Zbiratelj to sam priznava, ko pravi, da ima i nešto priloga u stilu i prozi, koji su zadahnuti dahom modernizma i ponikli u našim kulturnim centrima iz krugova intelektualaca. No i ove je narod

prigrlilo kao svoje vlastite tvorovine i oni cirkuliraju u svakidašnjem razgovoru i u diskreciji se prepisuju i umnožavaju. Medtem ko je prvi stavek točen, sodim o drugem, da nikakor ne drži. Vsaj glede nekaterih primerov, ki se tičejo nedavnega skandala v Ljubljani, ne drži opomba, da bi jih »narod prigrlilo«. Kdo je ta narod? Nekatera omizja diskretnih gospodov v ljubljanskih krčmah, nič več. Narodno blago je tedaj narodno, če je anonimno in gre od ust do ust, se spreminja in s svojimi variantami dosega tudi široke kroge. Na tej poti obični bodisi v snovi, bodisi v obliki nekoliko, četudi še tako rahlih sledov in odtisov tega, kar imenujemo tako nedoločeno in megleno »narodna duša«.

Vendar ti sporni domsked ne zmanjšujejo znanstvene vrednosti ostalih »skatoloških umotvorov našega naroda« (dr. A. Dj. Kostić). Med novimi knjigami, ki jih dobiva kulturni kronist, so Pavičevićeve »Narodne pikanterije« docela svojevrstna knjiga, ki jo estet lahko použije le v majhnih porcijah in samo najnujnejšo količino, kolikor je potrebuje za referat; človek je rad, da se čim prej otrese vonja kloake in da je zunaj sonce, cvetje in zdravje. —o.

Zapiski

Beogradska drama v prihodnji sezoni. Ravnatelj beogradske drame Radoslav Vesnić je dal izjavo, v kateri predvsem poudarja, da v Beogradu narašča zanimanje za dramske predstave in da so bile v minuli sezoni deležne posebnega uspeha nekatere domače drame, zlasti »Dr.« »Leda« in »Pečalbaric«. V prihodnji sezoni bo prestolnica drama uprizorila med drugim Nušićevega »Pokojnika«, Križevca »Ulogorcu«, dramo Raše Pavlovića in Milana Gjakovića »Voda sa planina«. Izmed tujih del pridejo na vrsto Wernerjevi »Ljudje na ledeni plošči«, A. P. Čehova »Tri sestre«, M. Gorkoga »Vasja železnova«, V. Sardonia »Madame sans gêne« Balzaca »Mercadet«, Shakespearea »Richard III«, Sinclaira »Amerika jutri«, H. Ibsena »Peer Gunt«, Ferd. Brucknera »Napoleon Prvi«, A. Neumanna »Patiot«. Predvidene so tudi: Čapkova »Bela bolezen«, Langerjeva »Konjeniška patrola«, Dostojevskaja »Idiot«, Calderonov »Salamejski sodnik«, Jordana Jovkova »Gozdi«, J. Kosora »Požar strasti« in B. Stankovića »Nečista kri« v dramatisaciji Ariona Mihajlovića. V gledališču na Vračaru nameravajo med drugim vprizoriti Sremčev »Potujočo družbo« in Nušićeva »Oblasti«, Predićeva »Našo vas«, B. Nikolajevića »Milkin ključ«, šurkove »Poulični godce«, Fr. Šramka »Mesec nad reko« in razne igre Fochauea, Courtelina, Birabeaua, Molnarja, Fodora i. dr. — V repertoarnem osmuku iščemo zamen vsaj eno slovensko dramsko delo.

S P O R T

Nočna plavalna tekma bo v soboto ob 20.30 v kopališču Ilirije

Ta dan se prične za Ljubljano pokalno tekmovalstvo, ki bo trajalo ves tuj in na katerem bodo nastopili najboljši jugoslovenski plavalci.

Ta dan bodo Ilirijani prvič pokazali, kaj so pridobili po dvomesečnem treningu pod vodstvom trenerja Holca.

Ta dan bodo v Ljubljani prvič startali italijanski prvaki Perentin, Scipica, Ber-

tetti in Omero.

Ta dan bodo predsteli našega plavalnega sporta spet videli plavalce, ki so pred dvema letoma nastopili za barve Italije.

Ta dan se bo začela celomesečna borba za točke med Jadramom, Viktorijo, Tristino in Ilirijo, ki bo brezdvoma razveljale naše sicer mirne plavalne navijače.

Še enkrat o troboju

O najlepših točkah, velikem atletu Pleteršku in še drugim zanimivim

Start za maratonski tek je bil že ob 16. Na 42,4 km dolgo pot se je po najhujši vročini odpravilo 8 tekmecev: Ljubljancem Perc, Tavčar, Tinta in Jančar, Zagrebčana Belas in Vidović ter Beograščana Borisevič in Vild. Vsa proga je bila telefonično zvezana z igriščem in je napovedovalec sproti javljal občinstvu po megafonu stanje maratona. Prvo poročilo s 5 km je napovedoval vstani red Tavčar, Perc, Vild, Borisevič, Belas, Vidović, dočim sta Tinta in Jančar nekoliko zaostala. Pri 10 km sta vodila Perc in Tavčar, tik za njima je bil že Jančar. Minuto zaostanka za vodilnimi sta imela oba Zagrebčana, za njima v majhni razdalji Tinta, Beograščana sta pa že znatno zaostala. Pri 18 km so vodili Perc, Jančar in Tavčar za 800 m pred Zagrebčanoma. Tinta je bil poškodovan in je odstopil, pri 26 km sta odstopila tudi oba Beograščana. Na km 28 je bil javljen vstani red Tavčar, Jančar, Vidović, Belas, Perc. Slednji je zaostajal zmerom bolj, ker ga je napadal krč v nogi. Vrstni red se do cilja ni več izpremenil. Tavčar je zmagal s 6 in pol minutnim naskokom v 3:20:12,4 pred Jančarjem, kateremu je po 5 min. sledil Vidović, več ko 14 min. pred Belasom, dočim je Perc zaostal nad trideset ure za zmagovalcem.

Poslednji dan troboja je prinesel tri jugoslovenske rekorde. Skok ob palici se je začel prvi in končal zadnji. Zmagovalec Bakov je moral celo med skoki metati kladivo. Do je navzile temu s 375 za 5 cm zboljšal svoj lastni državni rekord, daje upati, da bo rekord v bližnji bodočnosti še znatno popravil. Zbiranje so že pred pričetkom troboja vložili protest, ker je Bakov nastopil za Beograd.

Tudi nedeljski rekord so postavili Beograščani. Favorit na 4X100 m je bil sicer Zagreb, ki je imel s Katalincom, Hegoljem, Tauberjem in Avgustinijem v stafeti vse 4 finaliste na 100 m. Toda, kakor pri stafetah vedno, je tudi tu odločila boljša predaja Beograda s Klingom, Stevanovićem, Banščakom in Bauerjem, ki so s časom 43,7 za desetino sekunde zboljšali jugoslovenski rekord državne reprezentance. Ljubljana, ki je nastopila brez najmanjših nad, je bila zaradi prestopa na drugi predaji diskvalificirana.

Najzanimivejša točka je bila stafeta 4X400 m, v kateri so Ljubljancem Skušek, Gabrsek, Goršek in Pleteršek postavili nov rekordni rezultat 3:27,6. Po prvi predaji je vodil Beograd, ki je tik pred predajo za dober meter po Banščaku prehitel Ljubljano s Skuškom. Drugi mož Ljubljane Gabrsek je zaradi slinaga začelnega tempa Beograščana Legetića zaostal več metrov. Legetić pa ni mogel vzdržati preostrega tempa in je v finišu popolnoma popustil ter je Gabrsek predel 10 m pred njim. Zmaga je bila s tem odločena. Goršek je nasproti Klingu razmah še povečal, proti zadnjemu tekaču Ljubljane, zmagovalcu na 400 m Pleteršku, pa Stevanović ni imel niti najmanjših izgledov. Pleteršek je 20 m pred ciljem popolnoma zavrl (rekord bi bil sicer

še dosti boljši!), ker je bila zmaga sigurna. Stevanović je zaradi tega mogel razliko zmanjšati od 20 na 8 m. O gorčeniosti prič, da je tudi Beograd dosegel izreden rezultat in s 3:28,8 izenačil jugoslovenski rekord državne reprezentance. Povprečni čas poedincev zmagovalne stafete znaša točno 51,9 za 400 m, kar je tem lepše zato, ker sta imela Goršek in Gabrsek se pol ure prej finale na 800 m, Pleteršek in Skušek pa finale na 400 m z zaprekami oz. 4X100 m. Sploh je vzbudil največje presenečenje in žel splošno občudovanje Pleteršek, ki je v treh dneh nastopil nič manj kakor devetkrat, od tega petkrat v finalu in dosegel 3 prva in 1 četrto mesto in pripomogel k zmagi in rekordu na 4X400 m.

Skupno so bili doseženi 4 rekordi, ki sta si jih razdelila Beograd in Ljubljana na polovico. Troboj je obsegal 22 finalnih točk, pri katerih so dosegli Ljubljana 11, Beograd 6, Zagreb pa 5 zmag; Ljubljana torej polovico vseh in skoraj dvakrat toliko kakor Beograd in Zagreb skupaj. V tekih, s stafetami, zaprekami in maratoni so dosegli Ljubljana 121, Zagreb 82, Beograd 66 točk, v metih Zagreb 61, Ljubljana 24, Beograd 20 in v skokih Beograd 42, Ljubljana 22, Zagreb 19,5.

Za zaključek je treba poudariti omeniti »speakerja« g. Megurarija, ki je z izredno poštrevnostjo in znanjem proti obseval gledalec v vseh dogodkih, kajti vršile so se zmerom po tri točke hkrati. Grda nehalnost bi bila, če bi pozabili na trenerja G. Kleina, ki mu pripada levji delež zasluge, da ima Ljubljana tako odlične tekače, ki so tudi odločili troboj zasto.

M. P.

Zagrebški in beogradske listi so ponekodseljskem troboju šele včeraj prišli do snpe ter se seveda vsi ujemajo v tem, da to ljubljansko tekmovalstvo ni ničilo prave silke vrednosti lahke atletike v naših mestih. Zagrebčani so šli še dalje ter objubljajo, da je bilo na tem troboju toliko neprijetnih dogodkov, da bo savez hrvatskih lahkoatletičkih klubov izdal poseben komuniike, v katerem bo objavil vse, kako je bil Zagreb zapostavljen. Seveda ponavljajo, da je bilo na tem troboju toliko neprijetnih dogodkov, da bo savez hrvatskih lahkoatletičkih klubov izdal poseben komuniike, v katerem bo objavil vse, kako je bil Zagreb zapostavljen. Seveda ponavljajo tudi še zmerom, da bi kompletini Zagrebčani na tem troboju spravili sigurno zmago.

Kadarkoli je Ljubljana doma ali na tujem pokazala več kot beli Zagreb ali veliki Beograd, vselej so se našli ljudje, ki so skušali njene uspehe tako ali tako spraviti ob veljavo. Zbij, ko je enkrat zmagala Ljubljana, bodo seveda napeli vse silo, da bi za zeleno mizo spravili s sveta neprijetne vtise, s katerimi so se po večjih neuspehih vrtili na svoje domove. Prav za prav je še najlepše rekel sam podpredsednik saveza hrvatskih lahkoatletičkih klubov, češ da bo Zagreb svojo premoč pokazal drugo leto v Zagrebu. To je edino pravilno, kar more storiti uravi sportnik, kadar je poražen!

Zdi se čudež,

a se da znanstveno razložiti

Verodostojne fotografije kažejo, kaj vse lahko to novo presenetljivo odkritje napravi za VAS

V enem samem kratkem tednu! Tisoče navdušenih žena je postalo za mnogo let mlajših. Brazde in gube so popolnoma izginile. Za žene je to čudež, za moderno znanost pa samo nov triumf dolgoletnega raziskovanja. Učenjaki so ugotovili, da gube nastanejo zaradi tega, ker izgubi koža, ko postanemo starejši, gotove življenjske sestavine. Vrnite koži te dragocene sestavine, pa bo spet postala sveža in mlada. To je presenetljivo odkritje dunajskega vseučiliškega profesorja dr. Stejskala. Njegov ekstrakt

živih kožnih stanic, imenovan »Biocel«, je zdaj v kremi Tokalon rožnate barve. Uporabljajte to kremo vsak večer. Ona redi in pomlajuje Vašo kožo, ko spite. Gube hitro izginejo. V enem tednu boste videli za deset let mlajši. Podnevi pa uporabljajte hrano za kožo Tokalon bele barve. Ona odstranjuje zajedalce in zožuje razširjene žilnice. Najtemnejšo in najodporniško kožo napravi v nekaj dneh nežno, belo in mehko. Uspeh je zajemčen, ali pa se denar vrne.

Sportne prireditve VI. mariborskega tedna

Maribor, 5. julija
Spored sportnih prireditev na letošnjem Mariborskem tednu je zelo pester. Zanimive bodo predvsem nogometne tekme. Tako bo 1. avgusta mednarodna nogometna tekma med bivšim amaterskim prvacom Avstrije GAK Graz in prvacom Slovenije SK Železničarjem iz Maribora. V predtekni nastopita reprezentanci nogometnih sodnikov iz Graza in Maribora. V moštvo graških sodnikov sta tudi znana mednarodna nogometaša dr. Reinthaler in Stany. Mariborsko moštvo je sestavljeno tako kot lani in obeta biti na zelenem polju enakovreden nasprotnik gostom, saj si je priborilo zmago nad ljubljanskimi nogometnimi sodniki. Po večletnem presledku bo to tekmo sodil znani in priljubljeni sodnik dr. Oton Planinšek.

Dne 7. in 8. avgusta se pomerita ISSK Maribor in prvak Primorja SK Orient iz Sušaka. Vse tekme se bodo odigrale na športnem stadionu SK Železničarja ob tržaški cesti.

V okviru VI. Mariborskega tedna bo priredil ISSK Maribor v nedeljo dne 8. avgusta popolnoma na kopališču mariborskega Otoka že tradicionalne mednarodne skakalne ekshibicije. Poleg najboljših reprezentantov Jugoslavije (Olimpijec Žihler, Kordelić) nastopijo tudi najboljši skakalci Italije, Madjarske in Avstrije. Prireditve bo nedvomno krona vseh sportnih revij dosedanjih Mariborskih tednov.

Agilni Motoklub Maribor pripravlja za letošnji MT dvoje zelo zanimivih mednarodnih motodirk. Tako bo 1. avgusta dirka na krožni progi Maribor—Kamnica—Maribor, 8. avgusta pa gorska dirka Maribor—Pohorski dom. Za obe dirki je zagotovljena udeležba najboljših jugoslovanskih dirkačev, pa tudi udeležba reprezentantov Avstrije, Nemčije, Madjarske, Rumunije in Italije.

Na sporedu je tudi več mednarodnih lahkoatletičkih tekmovalj, stafeta skozi mesto, tenis turnirji, kolesarske dirke, plavalne tekme, tako, da bo letošnji sportni program MT izredno pester in zanimiv ter bo zadovoljil slehernega obiskovalca VI. MT.

Visoko stopnjo mariborskega sporta bo dokazala tudi nadvse zanimiva razstava sportnih trofejev mariborskih klubov. Naša sportna društva in športniki so si v dolgoletnem sportnem udejstvovanju priborili mnogo dragocenih in lepih sportnih trofejev, ki bodo okusno aranzirane nedvomno zbudile veliko zanimanje občinstva in na ta način uspešno propagirale med najširšimi ljudskimi plastmi.

Ljubljanski plavalni podsavez (Službeno). Javljamo vsem klubom našega področja, da je JPS uvrstil bazen v Višnji gori med bazene, v katerih se lahko postavljajo rekordi do 500 m.

Motoklub Ilirija. Seja upravnega odbora in sportne komisije bo v petek dne 9. t. m. ob 21. v kavarni Evropa. Sigurno vsi! Zaradi skupnega izleta v Trst in na otok Brioni so okrožnice razposlane. Vozila le s triptiki. »Putnikovi« izlet z avtobusi točno po sporedu. Zadržuje prijav pri »Putniku« danes ob 17. Poznejše prijave izključene.

SK Mars. Danes popoldne strogo obvezan trening I. in juniorskega moštva, v petek ob 20. pa obvezan sestanek vseh igralcev, ki pridejo v pošto za gostovanje v Trbovljah. Igralci, ki jih ne bo na trening niti na sestanek, ne bodo šli v Trbovlje.

SK Slavija. Drevi ob 20. obvezan sestanek vseh nogometašev v lokalu. Ob 20.30 odhoda seja; vsi poimenovali. Kdor ima opremo doma, naj jo vrne, razen igralcev I. moštva.

Točno plačij »Jutru« naročnino — Varuj svojem zavarovalnino

Rafael Sabatini:

MORSKI KRAGULJ

Gusarski roman

»Zagovarjam se že zdaj,« je bil krepki odgovor. »Hoditi sem kaj in čenčati o razuzdanostih mojega mrtvega očeta, lajati na izmišljena gusarska dejanja in na moj lastni način življenja, češ, da zaradi tega ne morem dobiti vaše sestre za ženo, ko je pravi vzrok vašega sovraštva nekaj umazanih funtov, ki sem vam ubranil, da jih niste spravili v žep! Fej vas bodi, poberte se k vragu!«

Tisti mah je stopil Nick v sobo.

»Nisva še opravila, sir Oliver,« je zavreščal plemič, ves bled od togote. »Za te besede mi boste dajali odgovor.«

»Ne bujem se z... branjevcem.«

»Z branjevcem se me drznete zmerjati?«

»Res, priznati moram, da sramotim spoštovanja vreden etan. Nick, odprti plemiču Goldophinu vrata.«

DRUGO POGLAVJE

Rozamunda

Ko je obiskovalce zapustil hišo, se je siru Oliverju hitro vrnila oblast nad seboj. Grizlo ga je, da se je bil izpozabil do tolikšnega ogorčenja. V

4 svojih jezi je iskal, nad kom bi se znesel, in si izbral v ta namen sira Johna Killigrewa. Kar precej je hotel poračunati z njim, da bogme, poračunati! Zarjovel je Nicku, naj mu prinese škornje.

»Kje je prav za prav plemič Lionel?« je vprašal, ko se je sluga vrnil z jahalnimi škornji v rokah.

»Plemič je pravkar zajahal na dvorišče, sir Oliver.«

»Počij ga k meni.«

Tisti hip je po poli brat sira Olivera že sam stopil v sobo — vitek, mlad fant, živa slika svoje matere, druge žene razbrzdanega Ralpa Tressilliana. S telesom in dušo je bil nasprotje sira Olivera. Zal je bil, a v njegovi mlačnosti je bilo nekaj mehkužnega, skoraj ženskega; njegova polt je bila svetla in nežna, lasje plavi, oči globoko sinje. Bil je v svojem enaindvajsetem letu, gibal se je privlačno, z mladostno ljubkostjo in oblečen je bil skrbno kakor kak pridvornik.

»Kaj mi bil mladi Godolphin ta mah pri tebi?« je vprašal Lionel, ko je stopil v sobo.

»Da,« je zagodrnjal sir Oliver, »prišel je, da mi je rekel nekaj ljubeznivih besed in slišal nekaj podobnih v odgovor.«

»Tako! Pravkar sem ga namreč srečal; nič se ni zmenil za moj pozdrav. Ogaben, zoprni pes.«

»Dobro poznaš ljudi, Lal.« Sir Oliver je vstal.

»Zdajle poješ v Arwenack, na vljuden pomenek s sirom Johnom.«

Njegove stisnjene ustnice in odločni izraz nje-

govnega obličja so tolik jasno dopolnjevale smisel teh besed, da ga je Lionel zgrabil za komolec: »Menda ne misliš... menda ne misliš...?«

»Mislim!« Ljubče, kakor da bi hotel potolažiti bratovo očitni nemir, ga je potrepil po ramenu.

»Sir John preveč gozeđa,« je nadaljeval. »To je napaka, ki jo je treba odpraviti. Naučil ga bom čednosti močanja.«

»Oliver, to bo obrodilo še zle posledice.«

»Tako je — namreč za sira Johna. Ako kdo trči o meni, da sem morebiti razbojnik, kupčevalec s sužnji, morilec in sam Bog si ga vedi, kaj še, tedaj mora vzeti tudi posledice nase. A pozno se vračša, Lal. Kje si bil?«

»V Malparsu.«

»V Malparsu?« Siru Oliveru so se oči zožile.

»Nekaj šušljajo, kateri magnet te vleče tja. Previden bodi, fant. Prepogosto jezdaris v Malpars.«

»Kaj naj to pomeni?« je zavračajoče rekel Lionel.

»To pomeni, da si svojega očeta sin. Misli na to in varuj se, da ne kreneš po njegovi poti. Ti ne bi privedla k dobremu cilju. Baš prej me je plemič Peter spomnil nagnjenj najinega očeta, še enkrat: nikar prepogosto ne jaši v Malpars.«

Ko je Oliver odšel, je Lionel sedel k jedi, in Nick mu je stregel. Jedel je le malo, in ves čas med kratkim obedom ni niti enkrat ogovoril starega sluga. V mislih je spremljal brata na njegovi poti v Arwenack. Killigrew ni bil otrok, ne, bil je mož dejanja, vojak in mornar. Če bi se zgodilo Oliverju,

ju kaj hudega... Lionel je vztrepetal ob tej misli: nato je jel pa skoraj nehoti računati, kakšne posledice bi nastale zanj. Njegove premoženjske razmere bi se tisti mah izpremenile. Z grozo je izkušal zapoditi to čudno misel od sebe; a misel se je trdovratno vračala in se ni dala odgnati.

Kar koli je imel, za vse je bil dolžnik bratovemu velikodušju. Njiju oče je bil ob svoji smrti zapustil globoko zadolženo posestvo in mnogo neplačanih terjatev. Še gosposki dvorec v Penarrowu je do siemena tičal v hipotekah. Oliver je prodal majhno posestvo nedaleč od Helstona, svojo dediščino po materi, opravil s tistim denarjem ladjo in skupaj s Hawkinsom odplul na eno tistih pustolov. ščin, ki jih je smel sir John Killigrew z vso pravico imenovati morská razbojstva. S te vožnje se je vrnil dovolj založen z zlatom in dragim kamenjem, da je mogel rešiti Tressillianovo imetje vseh dolgov. Nato je iznova odplul in se vrnil še bogatejši.

Lionel je ta čas brez dela bival doma. Rad je imel zločno življenje. Ustvarjen ni bil ne za delo ne za boj, in nikoli ni bil nihče polzkusil odpraviti teh napak njegovega značaja. Kaj bi mu neki prišla bodočnost, če se Oliver oženi? Časih ga je mučil strah, da mu potem življenje ne bi več tako gladko potekalo kakor zdaj. A resna ni bila ta skrb nikoli. Njegovi naruri ni bilo dano, da bi se trpinčila s skrbmi za prihodnost, in kadar so ga vendarle napadli takšni dvomi, jih je pregnal z mislijo, da ga ima Oliver rad in da gotovo ne bo nikoli pozabil primerno skrbeti za njegove potrebe.

MALI OGLASI

Služba dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Brivski pomočnik prevrsten, dobi stalno mesto takoj ali po dogovoru. Pri ponudbi je navesti prejšnja mesta. Salon Mlak, Radovljica. 17308-1

Brivskega pomočnika

dobrega delavca, sprejme v stalno službo takoj. Gril Marjan, Ribnica, Dolenjsko. 17474-1

Šteparico

dobro imetljano, sprejemno takoj za fino delo. Služba stalna. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17402-1

Brivski pomočnik

samostojen, dober, pošten, ki je zmogel dela tudi v damskem salonu, dobi stalno službo. Dopolne na Ivan Marout, Zalec. 17403-1

Službo služkinje

dobi takoj pošteno 30-30 letno dekle, vajeno vseh bišnih del in kuhe. Naslov Požar Pavia, učiteljica, Sv. Peter v Savinjski dolini. 17404-1

Več pleskarskih pomočnikov

sprejemem takoj. Tomasin Viktor, Novo mesto. 17407-1

Tkalni podmojster

ozir. polagalec valjkov, izkušen ključavničar, ali ročne obrti, dobi stalno zaposlenje. — Ponudbe pod »Tkalnica Jute, Kranje na ogl. odd. Jutra. 17405-1

Foto-pomočnik

dobro izurjen za Leico in stajle, dobi stalno službo. Ponudbe s zahtevni plačila in določanja delokroga na Foto Skorjane, Maribor. 17000-1

Krojaške pomočnice

za fino damsko konfekcijo, takoj sprejme Anton Florin, Maribor, Glavni trg 16. 17003-1

Prodajalko

imrežbano za mecenio, nem. špice večje, potrebujem takoj. T. Hočevar, Jesenice, Gorenjsko. 17471-1

Samostojno kuharico

za hotel, 2 natakari in sobarico, nemščino večje, potrebujem takoj. F. Paar, Jesenice, Gorenjsko. 17473-1

Bubištucerja

sprejemem takoj. Simunec Jurij, Kranj. 17477-1

Službe išče

Vaška beseda 60 par, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din; najmanjši znesek 18 Din.

Službo želi premeniti

v kolonijalno ali telegrafsko trgovino. Star 34 let, vojašine prost, vešč. slovenskega in nemškega jezika. Nastopi lahko takoj. Josip Kuclar, Slov. Bistrica 17304-3

Zdravniško knjigo

»Svetovalec« novo, prodam. Ima 750 strani. Knjiga stane 360 Din. Ponudbe pod sifro »D9« na ogl. odd. Jutra. 17408-3

Naslove od malih oglasov pošiljamo samo onim, ki pošljejo znamke za 3 din.

Potniki

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Izkušen potnik

za dravsko in primorsko banovino, išče primerno zaposlenje v papirni. galanterijski ali slični stroki. — Nastop takoj. Cenj. dopine pod »Agenci in vestine« na ogl. odd. Jutra. 17407-5

Pouk

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Ponavljalni tečaj

za srednjšolske in ponavljalni izpiti se vidi pri prof. dr. I. Rožmanu, Ljubljana, Bielskova cesta 5. Prijave od 26/VII do 10/VIII od 10-12 ure. Ose smerno, uspeh zanesen. 229-4

Kratek klavir

dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra s navedbo trdnosti in cene pod »Klavir«. 14874-26

Stroji

Elektrolux hladilnike brez motorjev na elektr. ali plinski ali petrolejski pogon prodaja na ugodno odplačilo TEHNA, Ljubljana, Metel trg 36/L — Telefon 35-80. 231-29

Živali

Nemške doge čistokrvne mladice, 7 tednov stare, proda Albin Vrežek, Ljubljana VII., Celovška 34. 17426-27

Popravni izpiti

Privatni učni tečaji za privatne izpise so na II. dr. realni gimnaziji, Poljanska cesta, Informacije od 8-12 ure istotam. 17403-4

Knjige

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kupim

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kupim

razno pohištvo, tudi staro, davno, ure, porcelan, slike, mize, stole, fotelje, zavese, preproge itd. Pišite, grem tudi izven Ljubljane. Golob M. Gallusovo nabrežje 30, Ljubljana. 17408-7

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah ČERNE - juvelir Ljubljana, Wolfova ulica 1. 12-38

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne vloge

vseh denarnih zavodov terjate in vrednostne papirje v vseh nakupovalnih cenah takoj v gotovini A. Planinšek Ljubljana, Bethnovova ul. 14. Telefon 35-10 39-16

Hranilne knjižice

Kupite ali prodaste potom moje oblasti — vse dovoljene pisarne najbolje RUDOLF ZORE, Ljubljana Oldalška 12. Telefon 38-10. 17409-10

Bančno kom. zavod in menjalnica

MARIBOR, Aleksandrova ul. 40. vnovčuje hranilne knjižice vseh bank in hranilnic. Kupuje vrednostne papirje, valute in zlatnike po najvišji dnevni ceni. 17410-30

Posest

Pozor čevljarji! Prodajam hišo ali dam v najem boljše čevljarju, ker je že vpeljana obrt. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Eksistenca zasigurnost«. 17416-30

Velike prostore

oddam na Trstevi cesti, center mesta. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17402-19

Sobe išče

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Opremljeno sobo

v vilji pri Trnovljah, oddam, tudi samo čes polje. — Skrbčeva 38. 17400-30

Opremljeno sobo

s 3 posteljama oddam takoj — tudi samo za počitnice. Ulica Stare pravde 6/L. 17473-30

Naročniki »JUTRA«

so zavarovani za 10.000 Din.

V najem

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovino

s mehanim blagom, v znanem, po možnosti v okolici Ljubljane. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod sifro »Dam gotovino«. 17428-17

Trgovino

s mehanim blagom, v znanem, v zelo prometnem trgu Savinjske doline, oddam v najem zaradi sifre. Prevečen zaloga močnega s hranilnimi knjižicami dobrih denarnih zavodov. Pripravno posebno za začetnik. Najemnika niska. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Srednja prilika 8/L«. 17005-17

Iščem boljše gostilno v najem

okrog Ljubljane ali kjerkoli, smotno kavelje. Dopolne na ogl. odd. Jutra pod sifro »Gostilna«. 17406-17

Lokali

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Večjo klet

priljavno za skladišče na Sv. Petra nasipu, takoj oddam. Poizvedbe pri Gorjancu, trgovina. 17403-40

Brivski lokal

na prometni cesti v Ljubljani oddam 1. avgusta. — Šumnice na ogl. odd. Jutra pod sifro »Plačnik točen«. 17402-40

Trgovino

mehanega blaga, vpeljan, na periferiji Ljubljane, oddam takoj. Najprometnejša točka ob glavni cesti. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gotovina po dogovoru«. 17401-19

Velike prostore

oddam na Trstevi cesti, center mesta. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17402-19

Posest

Pozor čevljarji! Prodajam hišo ali dam v najem boljše čevljarju, ker je že vpeljana obrt. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Eksistenca zasigurnost«. 17416-30

Velike prostore

oddam na Trstevi cesti, center mesta. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17402-19

Sobe išče

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Opremljeno sobo

v vilji pri Trnovljah, oddam, tudi samo čes polje. — Skrbčeva 38. 17400-30

Opremljeno sobo

s 3 posteljama oddam takoj — tudi samo za počitnice. Ulica Stare pravde 6/L. 17473-30

Naročniki »JUTRA«

so zavarovani za 10.000 Din.

Obrt

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gumbi - plise

entel, star, predtisk, monogram, hitro izvrši Vatek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Strukelj. 85-30

Kupim

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kupim

razno pohištvo, tudi staro, davno, ure, porcelan, slike, mize, stole, fotelje, zavese, preproge itd. Pišite, grem tudi izven Ljubljane. Golob M. Gallusovo nabrežje 30, Ljubljana. 17408-7

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah ČERNE - juvelir Ljubljana, Wolfova ulica 1. 12-38

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne vloge

vseh denarnih zavodov terjate in vrednostne papirje v vseh nakupovalnih cenah takoj v gotovini A. Planinšek Ljubljana, Bethnovova ul. 14. Telefon 35-10 39-16

Hranilne knjižice

Kupite ali prodaste potom moje oblasti — vse dovoljene pisarne najbolje RUDOLF ZORE, Ljubljana Oldalška 12. Telefon 38-10. 17409-10

Bančno kom. zavod in menjalnica

MARIBOR, Aleksandrova ul. 40. vnovčuje hranilne knjižice vseh bank in hranilnic. Kupuje vrednostne papirje, valute in zlatnike po najvišji dnevni ceni. 17410-30

Posest

Pozor čevljarji! Prodajam hišo ali dam v najem boljše čevljarju, ker je že vpeljana obrt. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Eksistenca zasigurnost«. 17416-30

Velike prostore

oddam na Trstevi cesti, center mesta. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17402-19

Sobe išče

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Opremljeno sobo

v vilji pri Trnovljah, oddam, tudi samo čes polje. — Skrbčeva 38. 17400-30

Opremljeno sobo

s 3 posteljama oddam takoj — tudi samo za počitnice. Ulica Stare pravde 6/L. 17473-30

Naročniki »JUTRA«

so zavarovani za 10.000 Din.

Stanovanja

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Enosob. stanovanje

s pritlikinami, oddam 1. avgusta. Rožna dolina, Cesta II., Stev. 7. 17401-31

Enosob. stanovanje

pritliko, solčno, oddam na avgust. Kocenova ul. 33. 17470-31

Dvosob. stanovanje

oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17400-31

Enosob. stanovanje

s pritlikinami, oddam na 1. avgust. Zg. Sika, vis-à-vis nar. šole. Jenko. 17403-31

Stanovanje

sobe in kuhinje, oddam 2 osebam v mestu na Din 370. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 17005-31

Dvosob. stanovanje

s pritlikinami, oddam na avgust boljše družini. Kapiteljska ulica 7/L. 17400-31

Blago za

najnovije vzorce samo pri tapeciranju SEVERJU, Marijin trg 2.

Korespondentko

perfektno v nemškem in srbohrvatskem jeziku, večjo strojepljajo in stenografije, samostojno moč, SPREJME »Fabrika kanapa, uvarije i tekstilna ind. d. d.« Oždaci. — Ponudbe z uvidom dosedanje prakse poslati na direkijo podjetja.

Stanovanja

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvo- ali enosobno

s kabineto, snažno in zračno, na periferiji mesta, išče mirna stranka za avgust. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »800-400«. 17400-31a

Soba odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Opremljeno sobo

v vilji pri Trnovljah, oddam, tudi samo čes polje. — Skrbčeva 38. 17400-30

Opremljeno sobo

s 3 posteljama oddam takoj — tudi samo za počitnice. Ulica Stare pravde 6/L. 17473-30

Naročniki »JUTRA«

so zavarovani za 10.000 Din.